

Software BUS

General

If you hold down the **Shift** key while moving a panel item (like a button or applet), it will move the other items as well.

IDE C

Re: Wri

Ether

Re: Wri

Video F Show tips on startup

← Previous

OSnews
EXPLORING THE FUTURE OF COMPUTING

- News Archive
- Features
- Interviews
- Editorials
- OS Forums
- OS Resources
- Submit News
- Contact Us
- Advertise

Mark M
on GCO
to get C
and ma
future a

Be OS

"Ok, the
system
name E

D

O

S

g

g

Connected VIRTUAL PC WINDOWS

System Information

Operating System:	Windows XP
System Version:	5.1.2600
Processor Type:	Intel Pentium II class
Processor:	x86 F6 M6 S5
Processor:	MMX
Number of Processors:	2
Approximate Clock Speed:	534.0 MHz
Virtual Memory:	256 MB
Physical Memory:	20 MB

In dit nummer:

The GIMP 2.4

Linux maar ook nog Windows

ALV en Gebruikersdag 19 april

Computers verbinden via internet

2008 **2**

Voor gebruikers van o.a.: Windows Linux PalmOS OS/2

De *SoftwareBus* is het officiële periodiek van de *Vereniging DOSgg* en verschijnt 6 keer per jaar. De *SoftwareBus* is ook voor visueel gehandicapten beschikbaar. Nadere informatie bij de abonnementenadministratie: Postbus 142, 3960 BC Wijk bij Duurstede.
e-mail: abonnementen@DOSgg.nl
 Opzegtermijn is 3 maanden. *Vermeld uw emailadres voor bevestiging van de opzegging.* Postbankrek.nr.:... 206202
 IBAN: NL62 PSTB 0000 2062 02
 BIC: PSTBNL21

Dit is *SoftwareBus* maart 2008 jaargang 26 - nummer 2

Het tijdschrift *SoftwareBus* is een officiële uitgave van de HCC-DOSgg
 website: www.DOSgg.nl
 forums: <http://forum.DOSgg.nl>
 nieuwsserver: news.DOSgg.nl

VraagBaken DOSgg

De VraagBaak-medewerkers zijn o.a. te bereiken via e-mail, zie de opgave

op www.dosgg.nl onder DOSgg HelpDesk. Telefonisch op de nrs. **0317 - 707425** en **0317 - 707426**. Ook via de DOSgg nieuws-server en het DOSgg-forum is hulp beschikbaar. De lijst met DOSgg VraagBaken staat op de achterpagina.

INHOUD

Van de redactie	3
DOSgg Gebruikersdag 19 april	4
RAW haarlemmerolie	<i>Rinus Alberti</i> 5
Jaarstukken voor ALV 19 april	8
Virtualisatie	<i>Ben Beitler</i> 18
Interessante sites voor websurfers	20
Beperkt houdbaar	<i>Ernst Roelofs</i> 21
The GIMP 2.4	<i>Wessel Sijl</i> 22
Linux, maar toch ook nog Windows	<i>Hans Luning</i> 29
KDE4 komt naar Windows	<i>Hans Luning</i> 33
MS Access informatie	35
Vista-tips	<i>Ruud Uphoff</i> 36
Computers veilig verbinden (VPN)	<i>Ruud Uphoff</i> 38
Ubuntu newbie (<i>Harry Croon</i>)+ commentaar	43
GigaHits 2008-2	<i>Henk van Andel</i> 47
Vraagbaken DOSgg	48

De HCC DOSgg ondersteunt gebruikers van computerbesturingssystemen voor thuisgebruik, zoals alle versies van MS Windows en Linux.
Voorzitter: Henk van Andel (voorz@DOSgg.nl)
Secretaris: Florus Vogelaar Hobbemalaan 78, 7312 MV Apeldoorn. tel: 055-3552130 e-mail: fvogela@doge.nl
Penningmeester: Gerard Hoijtink. Postbank: 3827698 t.n.v. DOSgg, Epe (penningmeester@DOSgg.nl)
Publicaties: Kees van der Vlies (cvdvlies@doge.nl)
Lid: Sander Wendling (wendling@planet.nl)
Lid: John van der Laak (JohnvdLaak@hccnet.nl)
Lid: Christ van Hezik (cvhezik@doge.nl)

Gebruikersdagen DOSgg in 2008

19 april (+ ALV)
 20 september

in het H.F. Witte Centrum
 De Bilt

Zie: www.DOSgg.nl

SoftwareBus (niet voor abonnementen)

Redactie: Kees van der Vlies, cvdvlies@doge.nl
 Dennis van Hoof en Rob de Waal Malefijt

Abonnementsprijzen in €:

	Per incasso	anders
DOSgg-leden	12,00	14,50
Niet-DOSgg-leden	18,00	20,50
Buitenland	zie www.DOSgg.nl	

Adreswijzigingen DOSgg-leden:
 Postbus 6160, 2001 HD Haarlem
 Antwoordnr. 1659, 2000 VC Haarlem
 tel. 0900 - 4222267 (€ 0,22 /minuut)
 e-mail: info@hccservice.nl

Let op: deze gegevens
 worden gewijzigd in 2008

Van de redactie

Soms en misschien wel vaak stapelen ergernissen zich op. Bureaucratie, formalisme en arrogantie van de macht wedijveren met achteloosheid, stupiditeit en kwaadwillendheid.

Op internet en in de media wordt je er mee overladen. En het ergste is dat je ervan afstompt, je het niet meer de moeite waard vindt je er druk over te maken.

Neem nou het begrip 'gratis'. Je krijgt natuurlijk (bijna) niets gratis. Er zit altijd wel een bedoeling achter, als wildvreemden je allerlei moois in het vooruitzicht stellen. Een telefonische verkoper: "U bent geselecteerd en ik kan u nu bevestigen dat u 96% kans maakt op een prijs van ...". En dan natuurlijk de e-mails met phishing-bedoelingen. Er is iemand (meestal een 'doctor', een 'notaris', een 'ex-minister' of een 'geestelijke') uit een ver land die nu juist jouw hulp nodig heeft bij een miljoenentransactie of een erfenis. Tjaja...

Op internet wordt je door vele sites misleid die je 'gratis downloads' aanbieden. Alles volslagen legitiem. Ja, je kunt programma's echt gratis downloaden. En als je dat gedaan hebt, blijken ze pas te werken als je een x-bedrag betaalt. Dat is toch pure verlakkerij? Of je klikt je door een berg hyperlinks heen, om er pas na 268 pagina's achter te komen dat wat eerst 'gratis' genoemd werd, alleen maar een demo is of toch een betaald programma. Willen wij dan alles zo graag 'gratis' hebben - Hollanders als we zijn? Nee, daar gaat het niet om. Als je met opzet om de tuin geleid wordt, heb je alle reden om je daarover te ergeren.

En je wordt er zo cynisch van: 'Moet je maar niet zo naïef zijn.' *There is no such thing as a free lunch.* Maar als het dan allemaal zo netjes is, waarom zijn de voorwaarden van licenties (leest u die allemaal?) en contracten dan altijd in kleiner letters, irritant lang en in geheimtaal? Waarom lokken ze je met 'gratis', als het allemaal zó eerlijk en betrouwbaar is?

Dan steken de ongegeneerde aanbiedingen van replica-horloges daar nog eerlijk bij af, hoe illegaal de namaak ook is. Het klinkt tegenstrijdig, maar *Een 'gezonde' dosis achterdocht kan geen kwaad.* Dat heet dan geen 'paranoia', maar 'realisme'.

De SoftwareBus, de GigaHits, de Vraag-Baken, de DOSgg-dagen, de DOSgg-website, de Platforms, het zijn allemaal activiteiten zónder dubbele bodem. U weet het: *van vrijwilligers voor vrijwilligers.* Ondanks de zorgelijke toestand waarin de HCC verkeert en die – naar de overtuiging van de DOSgg – met verkeerde middelen aangepakt wordt, blijven velen zich inzetten voor de club. In het Jaarverslag, dat in deze uitgave gepubliceerd wordt, leest u er meer over. De volledige versie van de Jaarstukken is te vinden op internet. **Het is goed als u de Algemene Ledenvergadering van de DOSgg dit jaar bijwoont!**

Leden hebben daar 'gratis' toegang.

Dit nummer van *de Bus* bevat weer veel informatie. Enfin, u leest het zelf.

Nu we het er toch over hebben: *schrijft u zelf ook eens wat, vrijwillig, maar niet vrijblijvend.*

We willen de DOSgg behouden!

19 april, u komt toch ook? ●

Op het vertrouwde adres: H.F.Witte Centrum, Henri Dunantplein 4, 3731 CL De Bilt, organiseert de DOSgg op **zaterdag 19 april** een gebruikersdag (DGD). Aanvang 10.00 u.

Leden van de DOSgg worden bovendien uitgenodigd de **Algemene Ledenvergadering** bij te wonen, die om 12.00 uur begint. De vergadering is dit jaar *belangrijker* dan ooit. Het lezingen- en workshopprogramma wordt ook gepubliceerd op de website: www.DOSgg.nl.

Programma van lezingen en workshops

Over de veghtzaal	Begin	Onderwerp	Inleider
Lezing 1	10.30	Hyves	René Suiker
Lezing 2	14.00	Format ODF Open-Office	Cor Nouws
Lezing 3	15.00	Intro Online Bijbel	Jelle Zijlstra
Jagtkamer			
Workshop 1	10.15	Updaten van uw Tom Tom	Bas/Nicolaas
Workshop 2	14.00	GIMP 2.4	Wessel Sijl
Workshop 3	15.00		

Lezing over Hyves

Het Platform WebOntwerp verzorgt een lezing over *Hyves*. Deze keer eens niet van de grond af aan een website opbouwen met allerhande onbetaalbare gereedschappen, maar gratis en voor niets jezelf presenteren op Internet binnen een 'virtual community'. Bij het ter perse gaan is het nog niet helder of de lezing door de Hyves-organisatie zelf verzorgd zal worden, of door de Platformcoördinator René Suiker. Maar in beide gevallen kunt u er gerust van uitgaan, dat u na de lezing weet wat een virtuele gemeenschap is, of het iets voor u is, wat u er mee kunt en hoe dat dan in zijn

werk gaat. Breid uw online-netwerk uit en kom eens naar Hyves.

Lezing over Open Document Format ODF
ODF is een bijzonder bestandsformaat voor Office-documenten. Het is het eerste dat helemaal open en vrij is. Dus door meerdere Office-programma's goed kan worden toegepast. Daarmee kan een einde komen aan alle ellende met bestandsuitwisseling en nieuwe versies van programma's. Het programma OpenOffice.org is de bekendste toepassing die ODF gebruikt. Deze lezing vertelt over ODF en de relatie met OpenOffice.org en andere programma's.

Lezing/introductie over de Online-Bijbel
Deze introductie cursus gaat uit van de hcc! Bijbel en PC gebruikersgroep.

De Online Bijbel is (anders dan de naam doet vermoeden) een complete bibliotheek van Bijbels, concordanties, woordenboeken, uitleggingen op CD of DVD. Via de interface is het heel gemakkelijk zoeken in deze bibliotheek en om aan Bijbelstudie doen. Alle informatie is snel en heel gemakkelijk beschikbaar.

Zo kun je bijvoorbeeld van een tekst in diverse Bijbelvertalingen (ook andere talen) naast elkaar op het scherm zetten. Vervolgens kun je bij die Bijbeltekst vele commentaren oproepen en zo direct zien wat anderen ervan vinden. Je kunt, indien gewenst, zien wat de woorden in de oorspronkelijke tekst betekenen, en hoe en waar diezelfde woorden elders zijn vertaald. Ook de Strong-kernwoorden zijn direct op te roepen.

Deze middag wordt een demonstratie van de mogelijkheden van dit prachtige pakket gegeven. Het is zeer de moeite

waard om kennis te nemen van de mogelijkheden van dit waardevolle stuk software. *Meer informatie:*

<http://www.onlinebible.org/html/dut/>
of bij jelleh.zijlstra@tiscali.nl

Lezing Updaten TomTom

Tom-Tom-bezitters, u weet dat de data van uw systeem regelmatig ververs moet worden. Dat er verschillende landen geïnstalleerd moeten worden, als u buiten de Benelux op vakantie gaat. Hoe doet u dit, het updaten van uw Tom-Tom-systeem? Op de DOSgg-gebruikersdag wordt dit voor u gedaan en gedemonstreerd.

Kom op 19 april naar De Bilt, breng uw Tom-Tom met bij behorende kabels mee van 10.00 tot 11.45 uur staan er mensen klaar om u te helpen.

Workshop Gimp 2.4

Wessel Sijl laat zien hoe je met GIMP 2.4 leuke dingen kunt doen, waarna je dit zelf kunt uitproberen. Voor informatie zie elders in deze *SoftwareBus*.

RAW

de haarlemmerolie van de digitale fotografie

Rinus Alberti

RAW staat niet voor Rinus Alberti Weet-hetbeter, maar is een aanduiding voor de onbewerkte ruwe foto-informatie die rechtstreeks van de sensor in de digitale camera komt. Bij een JPG-foto is door de camera-

hardware de informatie van de sensor al op en intelligente manier be- en verwerkt, en dan opgeslagen. De standaard voor

Haarlemmerolie is een middel dat uit de zeventiende eeuw stamt. Het werd aangeprezen omdat het tegen alle toen heersende kwalen zou helpen. Het woord wordt ook overdrachtelijk gebruikt voor een soort *wondermiddel*, waardoor alles geacht wordt beter te gaan. Het middel wordt ook in verband gebracht met kwakzalverij.

JPEG is gemaakt en wordt onderhouden door de Joint Photographic Experts Group,

een officiële commissie binnen de ISO-organisatie.

In die digitale camera van ons wordt een foto altijd gemaakt in RAW. De sensor in je camera kan niet anders! Voor een JPG-foto wordt die foto direct door de hardware in de camera omgezet in JPG en opgeslagen; de RAW data wordt dan weggegooid.

Veel camera's slaan tegenwoordig desgewenst ook de RAW-data op voor latere bewerking met fotosoftware op de computer. Daarmee doe je dan zelf precies hetzelfde als wat de camera-hardware al voor je deed, alleen veel omslachtiger, arbeidsintensiever en langzamer. De enige reden waarom je deze weg zou moeten willen bewandelen, is dat je niet overtuigd bent van je eigen kwaliteiten om meteen een goede foto te maken, en je fouten via de software wilt 'herstellen'.

Maar wij zijn toch allemaal goede fotografen, overtuigd van onze fotografische kwaliteiten?

Toen wij nog op film fotografeerden, maakten we toch ook meteen een zorgvuldig belichte foto?

 Dus, mijn stelling is dat *een goede foto altijd begint met een zorgvuldig belichte opname!*

Bij moderne digitale camera's is dat een peuleschilletje, zelf op de 'automaat'.

Nu nog wat meer feiten en theorie

JPG (ofwel JPEG) is een fotoformaat dat wijdverbreid is en door ieder fotoprogramma verwerkt kan worden.

Het is het meest populaire en bruikbare formaat ter wereld en is mede daardoor

de standaard waarin fotomateriaal wordt opgeslagen en uitgewisseld.

De RAW-foto's die uit een digitale camera komen, hebben fancy namen zoals CRW, CR2, NEF, DNG, X3F, RAF en deze formaten zijn dus geen van alle 'standaard'. Afhankelijk van de camerafabrikant is er voor elk formaat specifieke en incompatibele conversie-programmatuur nodig om zo'n foto überhaupt te kunnen zien! Wat is een JPEG-foto dan toch een verademing ...

En dan het bewerken ... Heb je een hoop moeite gedaan om de RAW-foto optimaal te bewerken, en dan kun je hem niet terug in RAW-opslaan \Rightarrow je moet dan naar één van die verfoeide formaten (JPG, TIFF e.d.), die ook een deel van de foto-informatie, die je in RAW zo zuinig had bewaard, weggooien.

JPEG is wat genoemd wordt een 'verliesgevend' formaat ('lossy' in het Engels), waarbij veel oorspronkelijke informatie verloren kan gaan. Ook worden de zo gevreesde 'JPG-artefacts' als nadeel van dit formaat altijd breed uitgemeten. Niets is echter minder waar; Door het fotoformaat en je JPG-kwaliteit goed te kiezen (en de camera-hardware doet dat vanzelfsprekend al automatisch), zijn deze niet te onderscheiden van een foto in RAW-formaat.

Eén van mijn vrienden op Internet, Ken Rockwell, heeft dit uitgebreid getest en op zijn site staan een paar fraaie voorbeelden die dit bevestigen!

<http://www.kenrockwell.com/nikon/d200/quality-settings.htm>

En dan het 'feit' van de bitdiepte, ofwel het aantal bits waarin de kleurinformatie wordt vastgelegd.

Dè eeuwige strijd tussen RAW-fanaten

en JPG-pragmatici.

Ons oog ziet in gunstige omstandigheden ongeveer 16 miljoen kleurnuances - dat is verrekte veel!

In bitdiepte kun je dit vertalen naar 8 bits per kleurkanaal (rood, groen en blauw). Ruim voldoende zou je zeggen. Een bijkomende complicatie is dat zelfs de beste kleurenprinters niet in staat zijn om datgene wat wij met onze ogen kunnen zien (die 8 bits dus), met evenveel schakeringen te printen! Integendeel, een print is slechts een zeer schamele weergave van de werkelijkheid.

Dus waarom al die moeite ...

Een JPG-foto gebruikt precies die 8 bits die we kunnen zien, niet meer en niet minder!

Maar dan RAW

Een RAW-opname heeft een bitdiepte van maar liefst 12 bits (16 keer meer nuances dan in 8 bit opnamen). Dat is lekker, veel nuances die je toch niet ziet en al helemaal niet kunt printen! En het verhaal wordt nog gunstiger voor JPG, want al die (min of meer overbodige) 4 bits extra bitdiepte worden ook vrijwel volledig bewaard in een JPG-opname, met name daar waar het er wel toe doet, in de donkere partijen! RAW slaat de volledige 12 bits (en gebruikt daarvoor in veel gevallen 16 bits omdat dat computertechisch beter uitkomt) lineair op. Maar ons oog werkt helemaal niet lineair en ziet meer schakeringen in donkere dan in lichte partijen (dit heet een logaritmische curve). Populair gezegd zouden er in de lichte partijen gerust een aantal bits kunnen worden 'weggegooid' omdat je die schakeringen in een foto nooit zult zien.

(Als je meer over de theorie achter dit fenomeen wilt weten, kun je het zeer leesbare en heldere artikel op

www.adobe.com/products/photoshop/pdfs/linear_gamma.pdf raadplegen.)

De programmeurs die JPG ontwikkeld hebben, waren bepaald niet stom en hebben over dit fenomeen duidelijk nagedacht en een logaritmische curve in de JPG-foto verwerkt. Het resultaat is dat een JPG-foto een heel 'natuurlijke' indruk maakt, omdat rekening gehouden is met de eigenschappen van onze ogen en dat is op een intelligente wijze verwerkt in de foto. Resultaat: met 8 bits toch vrijwel alle kleurinformatie die je ook in een RAW-foto hebt.

Het is dus waar wat mijn vriend Ken Rockwell poneert, en ik ben het daar natuurlijk roerend mee eens:

The biggest quality advantage of raw is the ability to correct for some of your mistakes after the fact, so if you can get it right the first time most of the raw advantage evaporates, but all the disadvantages remain.

Haarlemmerolie dus ...

Je zou de indruk kunnen krijgen dat ik faliekant tegen RAW-fotografie ben. Er zijn echter omstandigheden waarbij ook ik gebruik maak van de zegeningen van het RAW-formaat.

Met name daar waar de lichtomstandigheden erg ongunstig en onrustig zijn (bijvoorbeeld weinig en 'vuil' licht en hoge ISO-waarde) die je in een nabewerking met een RAW-converter nog enigszins kunt verbeteren.

Maar JPG blijf ik gebruiken waar dat maar enigszins mogelijk is! En dat is vrijwel altijd!

Algemene Ledenvergadering DOSgg 2008

Agenda:

1. Opening
2. Vaststellen van de agenda
3. Vaststellen van het verslag van de ALV van 21 april 2007 (zie www.DOSgg.nl)
4. Ingekomen stukken 5. Mededelingen
6. Jaarverslag 2007
7. Financieel jaarverslag 2007 8. Verslag kascommissie en verlening van décharge van het bestuur 9. Benoeming kascommissie 10. Vaststelling begroting 2008 11. Vaststelling contributie 2009 12. Stand van zaken Meerjaren-beleidsplan
13. Landelijke HCC en de Ledenraad 14. (Her)benoeming bestuursleden
Her kiesbaar: Henk van Andel
Niet her kiesbaar: Gerard Hoijtink
15. Rondvraag
16. Sluiting

Algemene Ledenvergadering van de DOSgg
zaterdag 19 april 2008, 12:00 uur.
HF Witte Centrum, Henri Dunantplein 4,
3731 CL De Bilt

De HCC-dagen werden om financiële reden afgelast. Slecht voor de DOSgg, omdat juist op

de HCC-dagen altijd de meeste persoonlijke contacten met de leden plaatsvonden.

3. Bijeenkomsten

De Activiteiten Commissie heeft in 2007 vier gebruikersdagen in De Bilt georganiseerd: 20 januari, 10 maart, 21 april, 22 september, waar we ca. 1200 leden konden verwelkomen. Er werden 20 lezingen en 20 workshops gegeven over de verschillende onderwerpen. In september gaven ca. 20 gebruikersgroepen acte de présence gaven. Voor de gebruikersdagen hebben we een *Disk van de dag* uitgebracht, met besproken programma's van de lezingen/workshops en de presentaties van de lezingen, deze CD-ROM werd door de bezoekers zeer gewaardeerd. Daarnaast zijn er door het jaar nog diverse extra DVD-ROMs uitgebracht.

Tijdens de gebruikersdagen hebben onze platforms DigiFoto, Linux, Windows, Muziek en Web-Ontwerp laten zien wat ze in huis hebben. Het aantal platforms is uitgebreid met VoIP en PDA. Er vindt op dit moment een kleine omschakeling binnen de DOSgg plaats naar het Open document-formaat waarbij OpenOffice gebruikt kan worden. Dit op verzoek van de leden, OpenOffice is gratis dus betaalbaar.

4. Platforms

De DOSgg heeft activiteiten gegroepeerd in (thematische) platforms De inbreng van deze Platforms op diverse uitingen van de DOSgg is van grote betekenis. Een coördinator is de spil van zo'n Platform en aanspreekpunt voor eenieder in de DOSgg.

Helaas neemt de inbreng van deze Platforms af.

Platform Linux

Ron van Stokkom, die het platform van 2004 t/m 2006 onder zijn hoede had, is in verband met privé-omstandigheden gestopt. Ger Wesselink en Hans Lunsing namen het tijdelijk over. Ger is dan ook per 1 september 2007 gestopt. Hans neemt sindsdien de honneurs waar als deel-coördinator ad interim. Laten we hopen dat zich dit jaar iemand aanmeldt!

Verkort Jaarverslag 2007 van de secretaris

1. Inleiding

Diverse onderdelen waarop de DOSgg actief is geweest en de resultaten hiervan. En een samenvatting van het financiële jaarverslag aan over het boekjaar 2007.

2. Algemeen

Het jaar 2007 werd gekenmerkt door zorgelijke ontwikkelingen bij de HCC, vooral op het gebied van financiën en afspraken met commerciële partijen.

De HCC heeft de overeenkomst met IDG voor *Computer!Totaal* opgezegd. Een nieuwe partner blijkt niet makkelijk te vinden. De HCC moet op eigen benen nieuwe wegen inslaan om een nieuwe aantrekkingskracht op (potentiële) leden te hebben. De teruggang in ledenaantal is tot staan gekomen, maar de DOSgg en nagenoeg alle gebruikersgroepen zijn in ledental gedaald.

In de DOSgg gingen de zaken in 2007 redelijk goed, maar dat is geen reden tot tevredenheid. Activiteiten die vooruitgingen waren *eMailings*, *SoftwareBus*, *GigaHits*. Zorgelijke ontwikkelingen echter bij web-presentatie en de ontvolking van Platforms.

Op de gebruikersdagen was het Linux-Platform met een vaste groep van 4 of 5 medewerkers present om informatie over Linux te geven en vele vragen te beantwoorden. Op 21 april werd een Linux Install Party georganiseerd. Onder begeleiding van enkele medewerkers van het platform konden DOSgg-leden Linux op hun computer installeren, of problemen met de configuratie van Linux verhelpen. Dat voldeed duidelijk aan een behoefte. Ook de lezingen en workshops werden druk bezocht.

In de *SoftwareBus* verschenen diverse artikelen over Linux en open source software.

Dat Linux het gemaakt heeft blijkt wel uit het feit dat zelfs onze voorzitter, Henk van Andel, een stukje schreef over Ubuntu, nu de populairste Linux-distributie.

Via de *GigaHits* werden Linux-distributies beschikbaar gesteld. Verschillende van deze distributies konden direct van de DVD worden geboot dan wel geïnstalleerd. Helaas ging dat niet in alle gevallen goed als gevolg van een fout in de gebruikte software.

Via de Linux nieuwsgroep werden ca. 70 vragen van leden beantwoord. Het aantal gestelde vragen is in de loop der jaren duidelijk afgenomen, vooral doordat installatie, configuratie en gebruik van Linux steeds gemakkelijker is geworden.

De Linux afdeling van de DOSgg website is halverwege het jaar weer grotendeels up-to-date gebracht. Hij mag zich nog steeds in een goede belangstelling verheugen met circa 11 hits per dag sinds medio 2003.

Het aantal leden van het platform bleef bij ongeveer 45 hangen. De meeste leden zijn niet actief, maar beschouwen zich als beginner en hopen binnen het Linux-Platform hun Linux-ervaring te verkrijgen.

Platform WebOntwerp

Het Platform WebOntwerp is de kinderziekten nog niet ontgroeid. Ja, we hebben met tegenslagen te maken gehad en we hebben steken laten vallen. Desondanks is er ook wel weer wat bereikt. We waren op alle DOSgg Gebruikersdagen aanwezig. We hebben een succesvolle Joomla!-trilogie verzorgd, waarbij tijdens drie opeenvolgende gebruikersdagen middels lezingen en workshops uitgebreid is stilgestaan bij het begrip 'Content Management Systeem' (kortweg CMS). Daarnaast is er weer een special disc *WebOntwerp* uitgebracht, deze keer een heuse DVD. Ook in de *SoftwareBus* zijn artikelen over webontwerp gepubliceerd. Naast duidelijke missers zijn er ook dingen goedgegaan, waar we best trots op mogen zijn.

Platform Muziek

Door een toevallig samenvallen van activiteiten was het muziekplatform de eerste twee DGD's van 2007 niet vertegenwoordigd. Op de andere DGD's werd op een stand in de grote zaal informatie gegeven over muziekprogramma's en de geluidskaart. Een probleem daarbij is het trekken van de aandacht van bezoekers, omdat de muziek door sommige andere standhouders als hinderlijk lawaai wordt ervaren. Er wordt naar een oplossing gezocht.

Voorts werd een lezing met demonstratie gegeven over het programma Audacity, waarmee muziek kan worden gedigitaliseerd en bewerkt. Het lijkt nuttig in de aankondigingen op te nemen of de activiteit voor beginners, of geoefenden bestemd is. De website op het platform forum is ongewijzigd gebleven. Aanvankelijk omdat de gebruiksaanwijzing niet gevonden kon worden, later omdat de organisatie veranderd zou worden. In afwachting van verdere informatie doen we er niets aan.

Platform Windows

Ook in 2007 hebben de medewerkers van het Windows Platform zich ingezet voor de DOSgg, met name op de gebruikersdagen waren ze actief met het demonstreren en met het beantwoorden van vragen. De computers waren ondertussen voorzien van Windows Vista en een grondige verkenning van de mogelijkheden hiervan werd uitgevoerd. Daarnaast werd er aandacht besteed aan de mogelijkheid van televisiebeelden op de computer te laten zien (tv op je pc), een computer met Windows Mediacenter werd hiervoor ingezet.

Er zijn lezingen en workshops door medewerkers van het Windows Platform gegeven, zoals firewall, computerveiligheid, Microsoft Word, PowerPoint en uiteraard Windows Vista.

Platform VoIP

Het telefoneren via internet neemt een steeds grotere vlucht. Ook bij de DOSgg geven we hieraan aandacht onder de naam VoIP.

Onze telefonische VraagBaak werkt van en naar de VraagBaak-medewerkers al geruime tijd op deze manier. Al doende hebben een aantal medewerkers zich verder verdiept in deze techniek en ze zijn het afgelopen jaar dan ook op de gebruikersdagen prominent aanwezig geweest om uit te leggen wat de diverse mogelijkheden zijn.

Ook werd tijdens een gebruikersdag een lezing met PowerPoint-demo gegeven.

Daarnaast werden door enkele medewerkers, op verzoek van diverse HCC-afdelingen, extern lezingen verzorgd.

Platform DigiFoto

DigiFoto heeft een voorspoedig jaar achter de rug. Met 14 nieuwe deelnemers zijn wij blij.

Een platformgesprek met de deelnemers tijdens de gebruikersdag op 20 januari 2007 om ideeën op te doen en de plannen voor 2007 voor te bereiden was een succes. Er werden die dag ook twee workshops gegeven 'Werken in lagen' en 'The GIMP'. Op 14 april hield het Platform DigiFoto een Excursie naar een prachtlocatie: een voormalige ijzergieterij in Duisburg, Duitsland. Het prachtige weer was een genot, al begrijpen de fotografen onder ons dat wat minder hard zonlicht ook welkom was geweest. ☺

Tijdens de DGD's gingen DigiFoto-lezingen over 'Foto's op CD en DVD' over fotoalbums die men via internet kan samenstellen en thuisgestuurd kan krijgen en andere onderwerpen. Volle zalen en goede waardering stemden ieder tevreden. Waarmee we kunnen concluderen: het Platform DigiFoto is live and kicking!

5. DiscWare

Eind 2006 trad een nieuw DiscTeam aan. In 2007 kon een aantal belangrijke verbeteringen gerealiseerd worden:

- het 'smoel' werd verfraaid
- functionaliteit toegevoegd (zoals search engine en multi-bootable)
- het aanbod aan programma's werd gigantisch uitgebreid en verbreed
- 'Previews' werden beter

Alle *GigaHits* waren propvol. Een groot aantal *GigaHits* werd uitgebracht als dual layer 8,5 GB disk. Aan 'Specials' was de oogst wat magerder dan gebruikelijk. De 'VoIP Xtra 2008' CD-ROM werd uitgebracht, maar verdere producties waren door het wegvallen van de HCC Dagen weinig zinvol. Er werd wel gewerkt aan de 'DigiFotoDisc 2008' en 'WebOntwerp 2008' CD-ROMs, die op de eerste gebruikersdag van 2008 (9 februari) verschenen.

6. Verkoop via Webshop

Het publiceren van *SoftwareBussen*, *GigaHits* en 'Specials' *DiscWare* op het web stagneerde. Dat had uiteraard een negatieve invloed op de omzet, terwijl de service aan leden ook beter had kunnen zijn. Oorzaken zijn personeelwisselingen, een op handen zijnde vernieuwing van de website en beperkingen in het systeem.

Er zijn tegenwoordig tal van 'E-commerce'-toepassingen beschikbaar. Op basis van ZenCart en de vormgeving van *SoftwareBus*, *GigaHits* en *eMailings* werd een webshop voor de DOSgg gemaakt. De invoering heeft nog niet plaats gevonden vanwege andere prioriteiten.

7. VraagBaak

Het wordt bijna als vanzelfsprekend ervaren dat je bij de DOSgg van alles kunt vragen en daar een goed antwoord op krijgt. Dat daar een hele groep medewerkers achter zit, daar staat men dan niet bij stil maar onder het motto 'Kennis delen' zetten deze vrijwilligers zich hiervoor in. Er zijn diverse ingangen om vragen te stellen, via de telefoon, e-mail, nieuwsgroepen, forum en kennisbank. Op verzoek zijn bij de nieuwsgroepen twee nieuwe rubrieken toegevoegd: Vista en VoIP. Helaas wordt van de mogelijkheid van telefonische VraagBaak nog weinig gebruik gemaakt, terwijl er een prima infrastructuur voor opgebouwd is. Ook op de Gebruikersdagen zijn VraagBaak-medewerkers beschikbaar.

8. De SoftwareBus

Het tijdschrift de *SoftwareBus* was ook in zijn 25^e jaargang goed voor honderden pagina's informatie over de vele aspecten van computergebruik. En de vernieuwde *GigaHits*, die vele GigaBytes aan programmatuur (waaronder de complete Nederlandse Wikipedia) bij de lezers brachten, hebben de waarde van het blad, dat nog steeds slechts € 12 per jaar kost, nog verder verhoogd. Ook is de koppeling tussen DOSgg-website en het blad verder uitgewerkt. Ook in 2007 veel aandacht voor Linux en voor digitale fotografie. MS Vista leverde natuurlijk ook kopij op. De stap naar thematische nummers werd voorzichtig ingezet met het Vakantienummer 2007-4. De redactie kon worden uitgebreid met twee enthousiaste DOSgg-ers: Rob de Waal Malefijt en Dennis van Hoof.

De voorgenomen 'losse verkoop' van nummers van de *SoftwareBus* is er echter niet gekomen, al worden wel eens losse exemplaren verkocht.

9. eMailings

In 2007 verschenen 16 eMailings. Wat minder dan andere jaren, ook hier was de invloed van het wegvallen van de HCC dagen en daardoor minder *DiscWare*-producties duidelijk merkbaar. Positief was dat de vormgeving en functionaliteit belangrijk verbeterd werden. De vormgeving is afgestemd op de *SoftwareBus* en *GigaHits*. Ook het proces van het aanmaken van de eMailings en het verzenden werden gestroomlijnd.

10. WebTeam

Tijdens 2007 hebben leden om verschillende redenen het team verlaten. Gelukkig zijn er ook weer nieuwe leden bijgekomen, zodat de toekomst voor het webteam verzekerd lijkt.

Eind 2007 bestaat het webteam uit 6 leden. Het webteam wordt aangestuurd door een contactper-

soon in het bestuur en als coördinator de webmaster. De verschillende functies kunnen door meerdere personen in het team worden uitgevoerd, zodat continuïteit geboden kan worden.

In 2007 is een backup-server ingericht. Deze spiegelt de actieve-server on-line (mirror-configuratie) en is in staat binnen enkele minuten de functies over te nemen. De betrouwbaarheid en de mogelijkheden om onderhoud uit te voeren worden daarmee aanzienlijk vergroot.

Eveneens in 2007 bleek het nodig de server naar een andere locatie (van NXS) in Amsterdam te verhuizen. Van de gelegenheid werd gebruikgemaakt ook de backup-server te verplaatsen van de tijdelijke locatie bij een lid van het webteam thuis naar het nieuwe adres.

Ook werd besloten de VOIP-server voor de VraagBaak van Wageningen te verplaatsen naar onze backup-server bij NXS. Deze vraagbaak server kent dus geen back-up!

De servers worden op dit moment ingezet voor het leveren van de volgende diensten:

- www.DOSgg.nl (de website van de DOSgg)
- Ww3.DOSgg.nl (de experimentele website CMS van de DOSgg)
- kb.DOSgg.nl (de DOSgg kennisbank)
- Forum.DOSgg.nl (het webforum, browser based)
- News.DOSgg.nl (de newsserver (mail based))
- Mail.DOSgg.nl (een SMTP en POP3 mail server)
- Lists.DOSgg.nl (DOSgg Mailinglists)
- ns.DOSgg.nl (DOSgg Name server)
- VOIP (telefonische Vraagbaak), geen mirror

DOSgg Website

De website www.DOSgg.nl is ook in 2007 relatief weinig bezocht. Het gebrek aan dynamiek en de weinig actuele inhoud zal daar mede oorzaak van zijn.

Ook blijkt de communicatie met het webteam voor het aanleveren van publicaties als moeilijk ervaren te worden. Teksten en vragen werden onvolledig aangeleverd en afbeeldingen ontbraken. Te vaak werd ervan uitgegaan dat de leden van het webteam wel weten wat er gewenst wordt. Om hierin verbetering aan te brengen is een migratie van de website naar een content management systeem (CMS) op gang gebracht. Het webteam blijft beschikbaar voor technische vragen en ook blijft het mogelijk te publiceren door het aanleveren aan de webmaster.

DOSgg Forum

Het Forum blijkt aan een behoefte te voorzien. Steeds meer DOSgg leden schrijven zich in om via dit medium met elkaar te communiceren. Voor het Forum is een browser nodig.

Nieuwsgroepen

Als voorloper van het Forum dienen de nieuwsgroepen die het mogelijk maken om berichten te plaatsen op onderwerp, waarna abonnees hierop kunnen reageren. Voor de nieuwsgroepen is een hiervoor geschikt mailprogramma nodig.

Koppeling Nieuwsgroepen en Forum

Omdat het Forum nieuw en leeg was is een koppeling aangemaakt met de nieuwsgroepen. Eind 2007 zijn twee nieuwe Forums aan de koppeling toegevoegd. Deze koppeling vraagt veel aandacht van het webteam, zodat ondersteuning niet kan worden gegarandeerd.

Moderatie

Helaas blijkt het nodig om de in het Forum en de Nieuwsgroepen gevoerde discussies te bewaken en daar soms in te grijpen. De aanvankelijk opzet met pro-actieve moderatie bleek echter niet uitvoerbaar, doordat niemand hiervoor te vinden was. Besloten is dan ook in plaats van te modderen hier reactief mee om te gaan.

Mailman

Om meerdere leden direct te kunnen bereiken is MailMan op de server ingericht. Met dit programma en de gegevens van lists.DOSgg.nl wordt onder andere het verzenden van de eMailing geregeld. Tijdens de uitvoer blijken er echter steeds weer problemen te zijn, waardoor handmatig ingrijpen noodzakelijk is.

Functies

Het webteam heeft een aantal bijzondere functies in beheer, waaronder

- startpagina aanmelden
- e-mail subdomein aanvragen en beheren
- aanmelding als lid van de DOSgg
- aanmelding voor een abonnement op de SoftwareBus
- aanmelding voor de newsserver
- aanmelding voor het Forum
- aanmelding voor een abonnement op eMailing
- aanmelding workshop

Helaas is het nog niet mogelijk om alle diensten die iemand betreft, overzichtelijk in een profiel weer te geven.

11. Relatie met HCC

De HCC blijkt veel van zijn aanvankelijk succesvolle aantrekkelijkheid verloren te hebben. De HCC-dagen werden verliesgevend en verkopen en uitbesteden van van activiteiten als HCC-Net en de deal met uitgever IDG leverden kortstondig soelaas. Het geld begon op te raken. De bladenmarkt

ging slecht en de inkomsten van de HCC bleven achter. De HCC is zich steeds meer op 'de consumptie' en op 'de commercie' gaan richten, met alle marktrisico's vandien. De structuur van de HCC was echter op basis van de groeperingen. De rol van de groeperingen werd hoog geprezen met de mond, maar in feite speelden deze bij de centrale HCC meer de rol van stemvee in de Ledenraad dan enige rol van betekenis in de 'vereniging' HCC. Het jaar 2007 werd gekenmerkt door een herorientatie van de HCC. In het voorjaar en de zomer van 2008 moeten concrete plannen gerealiseerd worden. Het contract met IDG eindigt in 2008.

Inmiddels is het HCC-kantoor gereorganiseerd en is van het oude personeelsbestand nauwelijks iemand overgebleven. De organisatie is weer sterk marketing-georiënteerd en kost evenveel als voorheen. Daarnaast is gewerkt aan een nieuwe structuur en nieuwe statuten van de HCC. Er waren zeker goede redenen voor verbeteringen, maar volgens de DOSgg was het 'redding van de HCC' prioriteit nummer 1 en alle tijd die nu besteed werd aan herstructurering van statuten tijdverspilling. Met net iets meer dan de vereiste 2/3 meerderheid werden in november 2007 nieuwe 'overgangsstatuten' aangenomen. De macht is hierin heel sterk naar de directeur getrokken, de rol van de groeperingen is echter gemarginaliseerd. De ontwikkelingen zijn nog niet ten einde. Er wordt nog gewerkt aan nieuwe, definitieve statuten. In de huidige voorstellen worden 'verzelfstandigde groeperingen' zoals de DOSgg niet meer toegelaten, respectievelijk aan de kant geschoven. Er is hierover geen overleg geweest met de DOSgg. In de Ledenraad van de HCC is lang gewerkt aan een nieuwe financiële regeling voor groeperingen. In 2007 is de 'activiteitengebaseerde financiering' versneld ingevoerd en die geldt nu voor alle groeperingen. De DOSgg krijgt dus nu géén financiële middelen van de HCC, omdat de nieuwe regeling geen financiering toestaat als het eigen vermogen van een groepering boven een bepaald minimum is. Medio 2007 zijn de 'overtollige tegoeden' van groeperingen zoveel mogelijk onder het beheer van de centrale HCC gebracht.

Dit deel van het Jaarverslag is wat langer dan gebruikelijk. Gezien de ontwikkelingen kon het niet met een paar woorden afgedaan worden!

Het blijft voornamelijk de vraag wat de rol van de groeperingen in de HCC zal blijken te zijn. Vooral voor de DOSgg in de vorm van een 'verzelfstandigde groepering'.

Activiteitenplan 2008

1. Inleiding

Tijdens de kaderbijeenkomst najaar 2007 hebben we van gedachten gewisseld over de stand van zaken van de DOSgg en wat er van het Meerjarenbeleidsplan 2005-2008 wel of niet gerealiseerd is. De evaluatie hiervan en de ideeën die naar aanleiding daarvan naar voren kwamen, zijn input geweest voor een nieuw geformuleerd Meerjarenbeleidsplan voor de komende jaren tot 2010.

2. Bijeenkomsten

Graag wil de Activiteiten Commissie in 2008 het platform DigiVideo nieuw leven in blazen en het platform Windows uitbreiden.

Het Platform PowerPoint aanvullen met Impress; alle presentaties moeten dan in beide programma's te bekijken zijn.

De gebruikersdagen voor 2008 zijn bekend: 9 februari, 19 maart en 20 september. Volgens de laatste berichten zouden de HCC-dagen doorgaan, zij het in 'afgeslankte' vorm.

In 2008 willen we uitgebreid inspelen op de vragen van de leden. Vooral de platforms zullen hierin een belangrijke taak vervullen door het organiseren van install party's, waarbij de DOSgg leden hun apparatuur mogen meebrengen en de diverse opties geïnstalleerd worden.

Gedacht wordt hierbij aan routers, Linux, draadloos netwerk, OpenOffice e.d.

3. Platforms

De plannen van de verschillende Platforms.

Platform Linux

Ook in het jaar 2008 zullen we voor het voetlicht blijven brengen hoe fijn Linux is: eenvoudige installatie en configuratie, alle benodigde software zit er al bij, geen sores met virussen en spyware, geen DRM (Digital Restrictions Management) zoals in Vista. Van vrijwel alle belangrijke Linux-software zijn ook Windows-versies beschikbaar. De kwaliteit is uitstekend en de prijs is nihil. De belangrijkste kantoorpakketten hebben de ISO-standaard Open Document als default-formaat, iets wat je van Microsoft Office zeker niet kunt zeggen. En desnoods is er altijd nog een virtuele machine met Windows of - nog gemakkelijker - Wine. De Linux-gemeenschap is behulpzaam, en dat begint al bij het Linux-platform.

Platform WebOntwerp

Het nieuwe jaar moet in het teken staan van 'betrekken van mensen'. De tegenslagen moeten

maar eens over zijn, ‘Nieuwe mensen’ gaan we nu echt betrekken en we gaan weer mailen.

De WebOntwerp 2008 CD komt. We willen op alle gebruikersdagen een lezing of workshop verzorgen, minstens ook één keer met een externe spreker. Aandacht voor de nieuwste ontwikkelingen en meer veelzijdigheid in *SoftwareBus*-artikelen. We zoeken onderwerpen en mensen die daar iets van afweten.

In april zal een mailing uitgaan naar alle Platformdeelnemers. Mocht u eind april nog geen bericht hebben ontvangen, neem dan a.u.b. contact op. Verder willen we nu feitelijk invulling gaan geven aan het stukje webspace voor platform deelnemers en actiever in het forum participeren. Aan ambitie geen gebrek, trek gerust aan de bel als we het toch weer laten afweten.

Platform Muziek

Het komend jaar zal naast de aanwezigheid op de DGD's het gebruik van de computer in combinatie met het zend-amateurisme centraal staan. Een lezing met demonstratie hierover staat op het programma.

De personeelsbezetting van het muziek platform is zorgelijk. Toekomstige activiteiten zullen mede afhankelijk zijn van nieuwe leden en hun kennis en belangstelling. De website zal gebruikt worden om belangstelling en medewerking te stimuleren. Als potentiële onderwerpen van actie voor het muziekplatform worden de volgende gebieden gezien:

- Zaken waarbij de geluidskaart betrokken is. Dus geluidswaergave en opname, digitalisering van gegevens en bewerking daarvan en gebruik van de joystick plug.
- Opbouwen en verspreiden van kennis over software voor muzikliefhebbers. Dit kan de muziekwaergave betreffen, maar ook het componeren of arrangeren van muziek of het gebruik van midi.
- Promotie van geluidsmogelijkheden onder Linux is dringend nodig. De diversiteit in benadering van het geluidsverwerking in Linux maakt dit niet gemakkelijk.

Verder zal de website de nodige aandacht vergen. Er zijn hier mogelijkheden voor het promoten van het muziekplatform, het verspreiden van informatie en het bieden van communicatie.

Voor DOSgg-leden die bereid zijn anderen van hun ervaring op de geschetste gebieden mee te laten delen, zijn er hier mogelijkheden.

Platform Windows

De plannen voor het jaar 2008 hebben betrekking op een verdere uitwerking van het thema ‘TV op je PC’ de integratie van beide media in één sys-

teem. Daarnaast zal er aandacht zijn voor het nieuwe systeem van Microsoft ‘Home Server’. Uiteraard zal opnieuw geprobeerd worden om daar inbreng van Microsoft Nederland bij te verkrijgen. Alle onderwerpen die te maken hebben met veiligheid van de PC, zoals antivirus, antispam, firewall, spyware en wachtwoordgebruik houden ons voortdurend bezig en daar waar mogelijk worden er lezingen over gegeven.

Om deze zaken te kunnen realiseren, is er een dringende behoefte aan mensen die hieraan willen medewerken. Een uitbreiding van het team is een must.

Platform VoIP

Voor de levensvatbaarheid van dit Platform is uitbreiding van medewerkers een eerste vereiste. Het zoeken van belangstellenden hiervoor zal dan ook komend jaar een belangrijke taak zijn. Op-roepen hiervoor zullen de komende maanden gedaan worden via de verschillende media die de DOSgg beschikbaar heeft. Ook nu kan dat!

Platform DigiFoto

Voor 2008 heeft het Platform DigiFoto de volgende plannen voor zijn deelnemers in petto:

We geven een CD-ROM ‘DigiFotoDisc 2008’ uit met zo’n 130 nieuwe en oude programma’s en van de oude programma’s meestal de actuele updates. Er zijn er op de DGD al honderden van over de bekende balie gegaan.

We werken weer aan lezingen en workshops op de DGD's en we hebben al een excursie gepland op 17 mei naar de NDSM-werf in Amsterdam. Er wordt gewerkt aan een ‘opdracht’ waar men aan mee kan doen. De resultaten zullen worden besproken met elkaar en onder leiding van enkele bevoegden. We bekijken nog de mogelijkheden om wat aan praktische fotografie te doen tijdens een DGD. Maar wat is op dat gebied haalbaar? De intentie is er in ieder geval.

4. DiscWare

Dit bestaat in de eerste plaats uit GigaHits, de DVD-ROM bijlage bij de *SoftwareBus*. Daarnaast verstaan we daaronder de ‘specials’, de projectmatige ‘losse’ uitgaven van CD/DVD-‘opticals’. De *GigaHits* zal in 2008 weer bij elke *SoftwareBus* verschijnen. Deels als gewone DVD-ROM, deels als dual layer DVD-ROM. In 2008 zijn geen spectaculaire wijzigingen in de vormgeving en formule te verwachten. Wel zal de vormgeving en de functionaliteit verder verbeterd worden.

Aan ‘specials’ denken we weer aan de langzamerhand traditionele DigiFotoDisc en WebOntwerp CD-ROMs. Wellicht in 2008 weer in combinatie met

de HCC dagen. Ook andere 'titels' kunnen in 2008 verschijnen, bijvoorbeeld rond een actueel thema.

5. VraagBaak

De mogelijkheden om vragen te stellen op het gebied van software en hardware is bij de DOSgg in diverse vormen aanwezig. Dit vraagt een voortdurende actie op diverse fronten zoals de *SoftwareBus*, *eMailings*, website en *DiscWare*, zodat de vraagstellers de weg hierin weten te vinden. De VraagBaak-medewerkers wordt de mogelijkheid geboden hun deskundigheid op de gebieden waarvoor ze als medewerker actief zijn, op peil te houden. In overleg met de betreffende coördinator kan hieraan invulling gegeven worden.

6. SoftwareBus

De plannen voor *SoftwareBus* 2008 wijken niet sterk af van de in 2007 gevolgde lijn. Bij voldoende aanbod van kopij zal getracht worden meer nummers aan thema's te wijden. De meningsvorming over de zin van (de huidige vorm van) *SoftwareBus* en *GigaHits* in het tijdperk van breedbandinternet is binnen het DOSgg-kader al voorzichtig gestart, maar er zal nog verder over gefilosofeerd moeten worden voor wij beslissingen (kunnen) nemen.

Ook zal de status van de DOSgg in de HCC een rol spelen.

Medewerking, vooral in de vorm van het schrijven van artikelen of tips, blijft overigens vooralsnog zeer welkom.

7. eMailings

In 2008 zullen we kleine verbeteringen in functionaliteit en vormgeving doorvoeren. Er zullen weer zo'n 20 à 25 *eMailings* verschijnen.

De wijze van aanmaak en verzending zal verder gestroomlijnd worden. Wellicht kan dat in de loop van 2008 op basis van een eigen DOSgg-mailserver, waardoor ook de aan-/afmeldprocedure wordt verbeterd.

Het lijkt zinvol in 2008 een *eMailing* intern voor het DOSgg-kader uit te brengen. Directe communicatie blijkt namelijk veel effectiever dan verspreiding via een nieuwsgroep of forum.

Een probleem is en blijft de verzending via de 'pop-bull' van de HCC. Via deze weg wordt nog steeds het merendeel van de *eMailings* afgeleverd, ofschoon vele leden HCCnet de rug hebben toegekeerd en hun HCCnet-emailadres niet meer uitlezen. Bovendien gaat het nogal eens mis bij de pop-bull en is de aan-/afmeldprocedure voor de leden lastig. Hier zijn we afhankelijk van de ontwikkelingen bij de HCC.

Om zoveel mogelijk leden via hun (voormalig) HCCnet te bereiken, zal in ieder geval een mailing direct aan de bekende adressen van leden gestuurd worden, met terugkoppeling van de ontvangst.

8. WebTeam

Ook in 2008 zal de migratie naar het CMS tijd en aandacht vragen. De eis van het bestuur om de presentatie in lijn te brengen met de overige publicaties zal, doordat nog weinig ervaring is met het CMS, tijd vragen. Ook indien een oplossing hiervoor niet direct gevonden wordt, wordt publicatie van de site in 2008 voorzien om te voorkomen dat beide onderhouden dienen te worden. Voor de reguliere leveranciers van publicaties (bestuur en platforms) zal een workshop opgezet en mogelijk een presentatie gegeven worden.

Onderzocht zal worden of een overzicht van de persoonlijke instellingen voor de individuele leden gegeven kan worden.

Aan de geringe bekendheid met de mogelijkheden die geboden worden met een email-subdomein zal aandacht gegeven worden. Het inrichten van webmail zal worden onderzocht op uitvoerbaarheid. Gezien de positieve ervaringen met het Forum en een Forummaster is uitbreiding van het webteam met een postmaster voor email gewenst.

9. Relatie met HCC

De ontwikkelingen bij de HCC zijn een onzekere factor. Gaat het lukken om eind van het jaar in ieder geval 100.000 HCC leden over te houden voor een contributie van ca. € 25/jaar? En wat krijgen deze leden daarvoor terug?

Daarnaast is de relatie HCC-groeperingen in ieder geval 'afstandelijker'. Tussen groeperingen en bestuur/kantoor zitten in de nieuwe statuten als extra schakel afdelings-/gebruikersgroepen- ('interessegroepen') vergaderingen en een Raad van Toezicht. De directe invloed van de Ledenraad neemt daardoor sterk af.

De vraag zal ook zijn wat de groeperingen nog in de HCC betekenen. Alhoewel de Ledenraad voorgehouden is dat de rol van groeperingen en het 'verenigingsgevoel' meer prominent zullen zijn, lijken de feiten meer in de richting van een landelijke vereniging met landelijke leden en landelijke services te gaan.

Daarnaast is de DOSgg een vereniging binnen de HCC. Maar in de laatste voorstellen van een statutenwijziging is opgenomen dat een interessegroep geen zelfstandige rechtspersoon kan zijn.

Welke positie is dan in gedachten voor de DOSgg? Kortom, v.w.b. de HCC en de relatie met de DOSgg zijn er vele onzekere factoren.

Jaarrekening 2007 en Begroting 2008

De vereniging DOSgg (verder: de DOSgg) is een zelfstandige vereniging, gelieerd aan de HCC. De DOSgg heeft een deel van de activiteiten (o.a. uitgave van *SoftwareBus* en DOSgg-Discs) ondergebracht in een 100%-dochter, de *DOSgg ProgrammaTheek* BV (verder: de ProgrammaTheek).

Formeel zijn de DOSgg en ProgrammaTheek verschillende rechtspersonen, met elk een eigen jaarrekening. Gezien de onderlinge relatie worden hieronder

een gecombineerde en verkorte **Jaarrekening 2007 en Begroting 2008** gepresenteerd. Hierin is een deel van de gezamenlijke kosten via vaste verdeelsleutels toegerekend.

De cijfers moesten ten tijde van het ter perse gaan van deze *SoftwareBus* nog door de accountant en kascommissie worden beoordeeld. De hieronder gepresenteerde cijfers zijn daarom voorlopig.

Resultaat en Begroting 2007

Verkorte gecombineerde Jaarrekening en Begroting 2007 DOSgg en ProgrammaTheek

INKOMSTEN	rekening	begroting	UITGAVEN	rekening	begroting
Contributie	38.104	38.000	Bestuurskosten	11.837	12.500
Saldo rente	18.803	15.500	HCC- & Gebr.dagen	23.999	43.500
Saldo DOSgg-Discs	1.097	2.500	DOSgg-Platforms	2.642	7.500
Saldo SoftwareBus	11.249	4.000	Mailing nwe leden	575	1.000
			Kosten Internet	6.367	5.000
			Afschrijving hardware	6.889	4.500
			Diverse kosten	6.621	7.500
Nadelig saldo	---	21.500	Batig saldo	10.323	---
totaal	69.253	81.500	totaal	69.253	81.500

Korte toelichting

In 2007 was het batig saldo € 10.339. Begroot werd een tekort van € 21.500. De gunstige uitkomst werd vooral bereikt door:

- Renteopbrengst ca. € 3.300 meer door hogere rentestand.
- Door een correctie op de vooruit ontvangen abonnementsgelden is de opbrengst van de *SoftwareBus* ca. € 7.200 hoger uitgevallen.
- Opbrengst van de DOSgg-Discs was ca € 1.400 lager.
- Door niet doorgaan van de HCC-dagen is de post HCC- & Gebruikersdagen ca. € 19.500 lager.
- Ook de post DOSgg-Platforms is hierdoor ca € 4.900 lager.
- Kosten Internet is ca. € 1.400 hoger uitgevallen door o.a. de ontwikkelingskosten t.b.v. *eMailing*.
- Omdat de HCC in 2006 stopte met de uitleenservice, moest de DOSgg investeren in laptops en beamers. Daartegenover waren er in 2007 enkele meevallers. Per saldo viel de post Afschrijving hardware ca. € 2.400 hoger uit.

Vergelijking resultaat 2006 met 2007

Gecombineerde Jaarrekening 2006 en 2007 DOSgg en ProgrammaTheek

INKOMSTEN	werkelijk 2007	rekening 2006	UITGAVEN	werkelijk 2007	rekening 2006
Contributie	38.104	49.739	Bestuurskosten	11.837	14.036
Saldo rente	18.803	16.829	HCC-& Gebr.dagen	23.999	43.939
Saldo DOSgg-Discs	1.097	2.076	DOSgg-Platforms	2.642	8.296
Saldo SoftwareBus	11.249	6.630	Mailing nwe leden	575	652
			Kosten Internet	6.367	4.949
			Afschrijving hardware	6.889	4.878
			Diverse kosten	6.621	8.533
<i>Nadeling saldo</i>	---	10.279	Batig saldo	10.323	---
totaal	69.253	85.553	totaal	69.253	85.283

Balans 2006 en 2007

Gecombineerde Balans 2006 en 2007 DOSgg en ProgrammaTheek

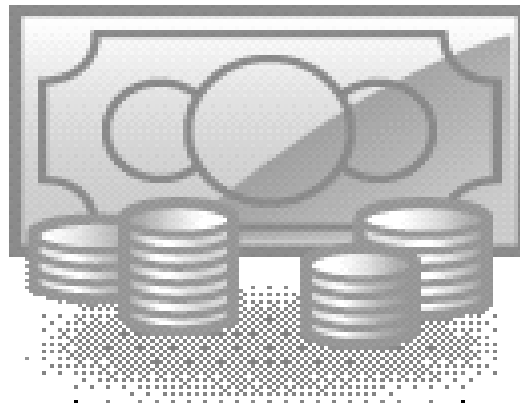
	31-12-07	31-12-06		31-12-07	31-12-06
Banktegoeden	562.506	590.305	Vermogen	534.062	523.739
Debiteuren	327	17.326	Crediteuren	20.563	30.840
Waarborgsommen	1.815	2.145	Reservering accountant	2.704	3.000
Te ontvangen rente	18.192	---	Vooruitgefaktuureerd SwB	37.542	70.978
BTW	1.954	5.263			
Boekwaarde hardware	8.266	11.737			
Vooruitbetaald	1.811	1.781			
Gelden onderweg	---	---			
totaal	594.871	628.557	totaal	594.871	628.557

Hierboven is het nadelig (2006) en batig saldo (2007) verdisconteerd. De DOSgg is ook na 2007 in financieel opzicht een gezonde club!

Begroting 2008

Gecombineerde Begroting 2008 DOSgg en ProgrammaTheek

INKOMSTEN	begroting 2007	werkelijk 2007	begroting 2008	UITGAVEN	begroting 2007	werkelijk 2007	begroting 2008
Contributie	38.000	38.104	42.750	Bestuurskosten	12.500	11.837	12.500
Saldo rente	15.500	18.803	18.350	HCC- & Gebr.dagen	43.500	23.999	40.000
Saldo DOSgg-Discs	2.500	1.097	2.000	DOSgg-Platforms	7.500	2.642	5.000
Saldo <i>SoftwareBus</i>	4.000	11.249	4.250	Mailing nieuwe leden	1.000	575	500
				Kosten internet	5.000	6.367	6.000
				Afschrijving hardware	4.500	6.889	5.500
				Diverse kosten	7.500	6.621	7.000
<i>Nadelig saldo</i>	21.500	---	9.150	Batig saldo	---	10.323	---
totaal	81.500	69.253	76.500	totaal	81.500	69.253	76.500

Toelichting

Het batig saldo *SoftwareBus* 2007 was éénmalig hoog wegens een correctie; voor 2008 zullen we weer naar het oude niveau teruggaan. Voorts zijn we uitgegaan van HCC-dagen zoals vanouds. We verwachten daarom over 2008 een nadelig saldo van ca € 9.150.

Ten aanzien van de € 42.750 inkomsten uit contributies moet een *kanttekening* gemaakt worden. Dit bedrag volgt uit het besluit tot vaststelling DOSgg-contributie in de ALV van 2007. Volgens de oude HCC-statuten worden die door de HCC geïncasseerd en doorgegeven aan de DOSgg. Het is niet denkbeeldig dat de HCC

zich hiertegen zal verzetten, zodat het nadelig saldo hierdoor € 42.750 hoger kan uitvallen.

Contributie 2009

Het bestuur gaat ervan uit dat de incasso van de contributie via de HCC blijft lopen en stelt voor om de contributie over 2009 vast te stellen op € 2,50. Indien de incasso anders zou moeten gaan verlopen, zal het bestuur nadere voorstellen doen.

Namens het bestuur van de DOSgg

De Bilt, 6 maart 2008

Gerard Hoijtink (Peningmeester)

● Virtualisatie met Microsoft Virtual PC 2007 ●

Ben Beitler

Vervolg op publicatie in *SoftwareBus* 6, jaar 2007. In plaats het aanschaffen van een tweede pc met een aparte monitor, toetsenbord etc., kunt u ook met virtualisatie-software aan de slag gaan. Ooit was Microsoft Virtual PC 2004 een commercieel verkocht softwarepakket, nu is het een gratis te downloaden programma en heet de nieuwste versie Microsoft Virtual PC 2007. Mede hierdoor heeft virtualisatie een ware acceptatiegolf teweeg gebracht bij programmeurs, software-testers en ICT-cursusleiders. De software bouwt als het ware een pc in de pc, waardoor onder Microsoft Windows XP of Windows Vista ook Microsoft Windows ME of Microsoft Windows NT geïnstalleerd kan worden. De virtuele pc biedt dus grote flexibiliteit zonder ingewikkelde bootmanagers. Virtualisatie-software heeft een grote toekomst en biedt legio mogelijkheden. Mocht u nog koudwatervrees hebben, of nog niet enthousiast genoeg zijn, kijk dan op de DVD van deze uitgave met een “hoe doe ik het” document.

Voordelen van een virtuele pc

Het inzetten van een virtuele machine (VM) biedt u, juist vanwege de architectuur achter VM, een aantal voordelen. Omdat virtuele machines slechts uit bestanden bestaan, kunt u de virtuele machine eenvoudig verplaatsen. De VM is nu hardware en locatieonafhankelijk. Hierdoor is van een virtuele machine gemakkelijk een volledige back-up te maken. Virtuele machines zijn verder onafhankelijk van fysieke hardwareveranderingen, dus wijzigingen in de fysieke machine hebben geen gevolg voor de virtuele pc.

Virtueel netwerk creëren

Een ander groot voordeel van de virtuele pc zijn de krachtige netwerkmogelijkheden. Een virtuele machine biedt systeembeheerders daarmee een ideale testomgeving voor netwerkgedrag. Wanneer het niet mogelijk is meerdere IP-adressen vast te leggen, kunt u gebruik maken van de Shared Network methode via NAT (Network Address Translation). In deze functie zullen de fysieke pc en de virtuele machine een IP-adres delen. De fysieke pc functioneert in dat geval als router.

Systeemvereisten voor een virtuele pc

Gaat de emulatie (wordt uitgelegd in SwB-6-2007) ten koste van het hostsysteem? Ja, maar dit is niet dramatisch te noemen. De emulatie gebruikt processorkracht, werkgeheugen en vaste schijfruimte. De virtualisatie-software stelt echter wel systeemeisen. Voor Microsoft Windows 2000 Professional is minimaal een 400 MHz-processor vereist, voor Microsoft Windows XP Professional is 1 GHz processor gewenst, maar sneller is beter. Om te bepalen hoeveel ruimte van de vaste schijf nodig is en hoeveel intern werkgeheugen, is het belangrijk om te weten hoeveel virtuele machines en welke besturingssystemen u gaat gebruiken. De systeemeisen hieronder (tabel op de volgende pagina) gelden per virtuele machine en zijn minimale vereisten.

Het is aan te raden om meer ruimte te reserveren, want dat verhoogt de prestaties, bijvoorbeeld minimaal 1 GB werkgeheugen en 20 GB vaste schijfruimte.

Systeemeisen:

Besturingssysteem	Schijfruimte	Werkgeheugen
DOS 6.22		
Windows 95	50 MB	32 MB
Windows 98	500 MB	32 MB
Windows ME 2	500 MB	64 MB
Windows 2000	2 GB	96 MB
Professional 2	2 GB	96 MB
Windows XP Home	2 GB	128 MB
Windows XP Professional	2 GB	128 MB
Windows 2000 Server	2 GB	128 MB

Waarom als eerste Microsoft Virtual PC in de *SoftwareBus*?

Hiervoor zijn drie redenen op te noemen: A: het is geheel gratis, B: het werkt ook op Vista en C: het is vrij eenvoudig en heeft alle basis elementen om mee te werken aan boord. Ofwel geen toeters en bellen of ingewikkelde configuraties.

Kant en klare VM's op internet

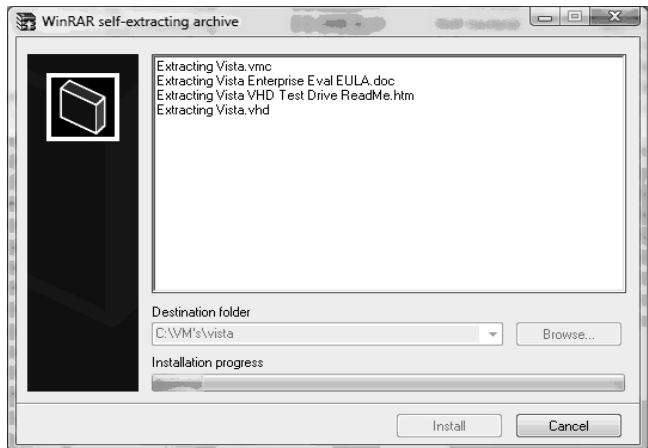
Microsoft biedt ook enkele kant en klaar ingerichte VM's aan voor testdoeleinden, kijk maar eens op: [http://technet.microsoft.com/nl-nl/bb738372\(en-us\).aspx](http://technet.microsoft.com/nl-nl/bb738372(en-us).aspx) U dient dan wel in het bezit te zijn van een Microsoft Passport. Maar deze kunt u online zelf aanmaken.

Laten we eens kijken naar Windows Vista: **Allereerst moet Microsoft Virtual PC draaien, alle info daarover vindt u op de DVD van deze uitgave.**

Selecteer op de downloadsite Windows Vista Enterprise 30-Day Edition VH. Download alle rar-files naar bijv. c:\temp\vista. Als alle bestanden gedownload zijn in c:\temp\vista, gaat u daar met de Verkenner naar toe en rechtsmuisklik op vista.part.01.exe. U dient dit als administrator uit te voeren.

Maak een nieuwe map aan en noem deze Vista.

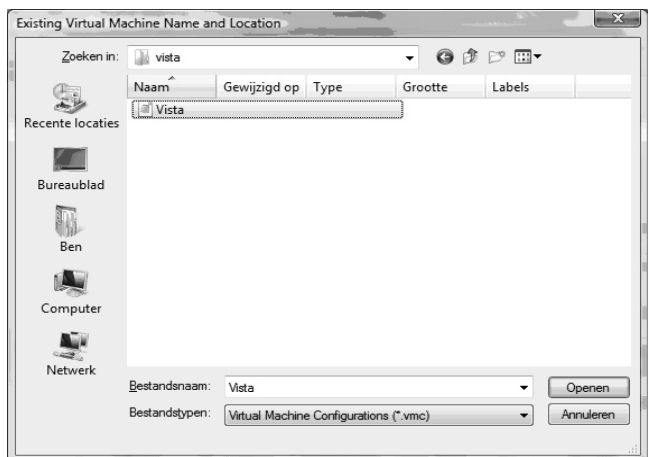
Het uitpakken en installeren duurt een

paar minuten, daarna kunt u met de Verkenner in c:\vm's\vista bekijken wat er staat.

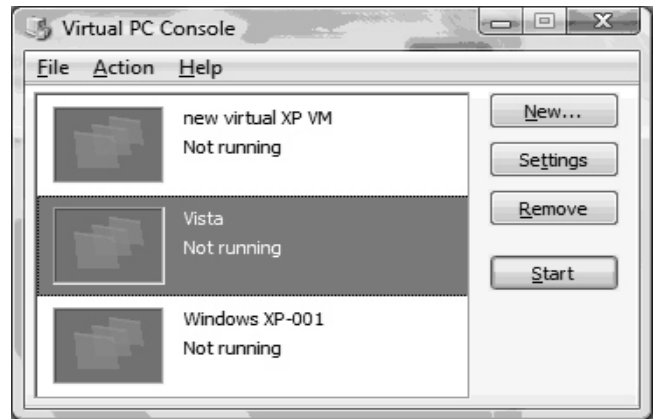
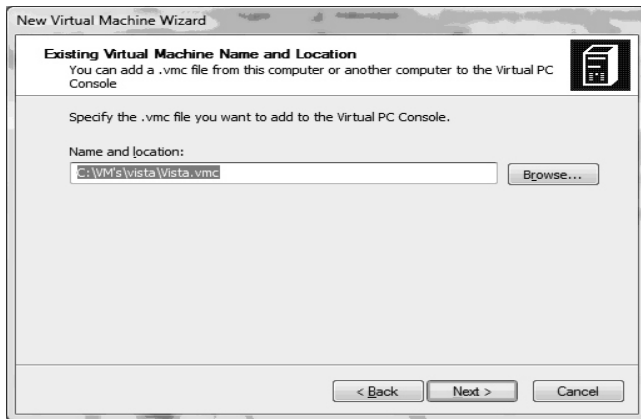
Naam	Gewijzigd op	Type	Grootte
Vista	23-5-2007 22:27	Virtual Machine H...	5.018.860 kB
Vista	23-5-2007 22:21	VMC-bestand	16 kB
Vista Enterprise Eval EU...	10-5-2007 0:27	Microsoft Office ...	62 kB
Vista VHD Test Drive R...	23-5-2007 22:55	HTML-document	33 kB

Vanaf nu is het heel eenvoudig om deze VM op te nemen in Microsoft Virtual PC. Klik in Virtual Console op New, daarna

op Next en dan op Add existing Virtual Machine en daarna weer Next. Klik op Openen.

Als het pad klopt, klik dan op Next. Sluit af met Finish. Het kan zijn dat u een foutmelding krijgt, klik deze gewoon weg, dit lost u zo direct op.

Vista binnen Virtual PC 2007

Nu u in Virtual PC Console Vista heeft staan, wilt u deze ook opstarten. Klik in Virtual PC Console op de Start knop. Het duurt even voordat Vista zal gaan draaien, maar na een minuut of 5 moet u iets bekends zien. Voer de Instellingen /Settings in zoals u deze wenst. Ik kies voor Nederlandse taal en Dutch voor currency. Wat betreft het Toetsenbord/Keyboard is het verstandig om voor US international te kiezen.

Zodra u alle settings heeft ingegeven en het systeem een keer heeft herstart krijgt u het Vista bureaublad. De eerste

actie die u moet uitvoeren is vanuit de Virtual Machine menubar = menubalk → action → install or update Virtual Machine Additions. Het komt regelmatig voor dat er bij het installeren van de additions een foutmelding volgt van bestanden die gelocked zijn. Open de taakbeheerder en beëindig deze processen. Herstart het systeem als daarom gevraagd wordt en na de herstart heeft u een werkende virtuele Windows Vista VM draaien. Nu kunt u hier een template maken, daarna een nieuwe VM deployen en naar hartenlust uw tests uitvoeren zonder dat er iets ontregeld of gesloopt wordt.

● Interessante sites voor websurfers ●

Wie belangstelt in statistische en andere gegevens over (het gebruik van) internet en de bedrijven die zich op internet presenteren, zal beslist iets van zijn/haar gading vinden op <http://www.alexacom/>.

Hoewel de site nogal commercieel oogt, lijkt de informatie vrij betrouwbaar, maar niet altijd even inzichtelijk door de vele categorieën. Misschien wordt u iets wijzer van http://www.alexacom/site/help/traffic_learn_more, waar tekst en uitleg staat.

Zo is het verbazend te zien hoe Yahoo! op de eerste plaats staat van meestebezochte websites met iets meer dan 4% van de dagelijkse 'page views' in het laatste half jaar. De Google-site schijnt naar de vierde plaats te zijn afge-

daald en haalt in de hele periode nergens de 3% en nadert zelfs de bovenkant van de 2%.

De andere plaatsen zijn: YouTube (2) met zijn amateurfilmpjes en Live.com (3), de zoekmachine van Microsoft.

De bezoekersaantallen en -aandelen kunnen ook per regio of land bekeken worden, waar we zien dat Google in Nederland, UK, Frankrijk, Spanje, Italië en de VS op de eerste plaats staat.

Ook is Alexa zelf een zoekmachine, die zelfs een eigen werkbalk voor uw pc beschikbaar heeft. Er is een 'developer's Corner' en een Blog. Dus genoeg voor serieuze bezoekers.

● Beperkt houdbaar ●

Ernst Roelofs

We leven in een maatschappij die gericht is op consumeren. Om de stroom goederen op peil te houden worden we voortdurend verleid om nieuwe dingen te kopen. Dit heeft zo z'n voordelen (veel keus, lage prijzen). Een van de nadelen is echter de beperkte leverbaarheid van producten. Goederen zijn al snel (te) oud en moeten in de magazijnen plaats maken voor nieuwe artikelen. De restpartijen worden vaak met flinke kortingen verkocht. Best verleidelijk, zo'n lage prijs. Daarnaast betekent te lang wachten met de aanschaf dat het gewenste product alleen nog maar via

Marktplaats of Ebay gekocht kan worden. Afhankelijk van de schaarste en de vraag naar een bepaald product kan de vraagprijs de newprijs overstijgen. Daarmee is de veiling in feite al begonnen, lang voordat een product via Ebay aangeschaft kan worden. Immers, direct aanschaffen verzekert je van het product, maar nog even wachten betekent vaak een lagere prijs, vervolgens daalt de prijs in de regel nog verder en op een gegeven moment verdwijnt het product uit de schappen. Het product is dan niet meer (nieuw) leverbaar. Met een beetje pech (of geluk voor de bezitter) wordt het artikel vervolgens een duur verzamelobject. In tegenstelling tot een boek, CD of DVD-box, die tot een eventuele herdruk niet meer leverbaar zijn, worden computeronderdelen vervangen door betere producten, al is het natuurlijk de vraag of dat product nog past in je computer. Zo zijn AGP-kaarten steeds minder leverbaar, en een nieuwe PCI-

videokaart in de winkel vinden zal heel lastig worden.

Daarom een tip voor de beginnende hobbyist: *Koop pas een computeronderdeel, als je het echt nodig heb.* Een harde schijf nu kopen en pas over een maand de tijd hebben om die in te bouwen, kan gemakkelijk tien of meer euro in jouw nadeel schelen. Aan de andere kant: je moet ook niet te lang wachten. Als de vraag daalt, willen de prijzen nog wel eens weer stijgen en moet je naar verhouding meer moeite doen om het ge-

wenste computeronderdeel op de kop te tikken. Dit omdat niet elke computerwinkel

het gewenste artikel nog verkoopt. Zo is het oude 100 of 133 MHz DIMM DDR-geheugen in verhouding veel duurder dan het werkgeheugen dat de nieuwe moederborden nu gebruiken en lang niet iedere computerzaak heeft dit oudere geheugen nog op voorraad. Tweedehands (of nieuw) aanschaffen op een computerbeurs is een optie, maar dan is garantie vaak een probleem: blijkt thuis iets niet te werken, dan moet het opgestuurd worden en dat kost geld.

GIMP 2.4

Indrukwekkende verdere ontwikkeling van een eigenzinnig fotobewerkingsprogramma

Wessel Sijl

Het is al weer enige tijd geleden dat in de SoftwareBus aandacht is besteed aan het fotobewerkingsprogramma GIMP. In de tussentijd is veel veranderd, lees: verbeterd en verder ontwikkeld. Er zijn nieuwe releases verschenen, en recentelijk een zeer grote én belangrijke: de release 2.4. Behalve een algemene inleiding over GIMP, vooral voor de lezers die nog niet of weinig hiermee hebben gewerkt, ga ik ook in op de belangrijkste vernieuwingen van de actuele release 2.4.

Een korte inleiding over The GIMP

GIMP is een Engelstalige verkorting, en staat voor "GNU Image Manipulation Program". Het is een gratis, vrij te distribueren open-source fotobewerkingsprogramma, dat van oorsprong stamt uit de Linux-stal (maar intussen veel algemener verbreid is, ook voor andere platforms, zoals Windows). Het biedt zeer veel mogelijkheden, van gebruik als eenvoudig tekenprogramma tot uitgebreid fotobewerkingsprogramma. GIMP is gemakkelijk aan te passen en uit te breiden; het is ontworpen om met plugins en uitbreidingen te werken, en daarmee is het programma geheel naar eigen hand te zetten. Het draait op vele platforms: Linux (i386, PPC), Microsoft Windows (XP, Vista), Mac OS X, Sun OpenSolaris, en FreeBSD.

Systeemvereisten

GIMP draait op alle op NT gebaseerde Windowsversies (NT4, 2000, XP, Vista).

Bij gebruik van oudere Windowsversies, zoals Windows 95, kunnen alleen oudere versies van GIMP (versies 2.0.x - die niet

meer verder worden ontwikkeld) worden ingezet. De hoeveelheid geheugen is belangrijk, vooral als er met zware bestanden wordt gewerkt. Een minimum van 128 MB RAM-geheugen wordt aanbevolen, maar meer is altijd beter. Ikzelf werk bijvoorbeeld met relatief zware bestanden (foto's in RAW vastgelegd met een 10 Megapixel camera), die vervolgens worden omgezet naar TIFF-bestanden. Dat levert al snel bestanden op van tussen 20 en 30 MB, en daarbij is mijn RAM-geheugen van 1 Gigabyte bepaald geen overbodige luxe.

Wat biedt het programma zoal

Een globaal overzicht:

- Een zeer uitgebreide gereedschapset. Bijvoorbeeld een volledige set schilder- en teken gereedschappen (penselen, potloden, airbrush, cloning, enz.), met geavanceerde mogelijkheden voor precies werken tot op pixelniveau.
- Zeer geavanceerde manipulatiemogelijkheden.
- Gebruik van lagen, paden en kanalen, inclusief alpha-kanalen.
- Meervoudig undo/redo van handelingen.
- Verwerken van teksten.
- Vele transformatiegereedschappen, zoals voor roteren, schalen, spiegelen, enz.
- Zeer uitgebreide selectiegereedschappen, inclusief de mogelijkheid

van een snelmasker om zelf selecties te schilderen.

- Veel mogelijkheden voor het aanmaken en gebruiken van scripts.
- Vele meegeleverde leuke en interessante scripts en filters.
- Ondersteuning van zeer veel soorten beeldbestanden: bmp, gif, jpeg, mng, pcx, pdf, png, ps, psd, svg, tiff, tga, xpm, en nog vele andere.

Dit is, zoals gezegd, maar een globale greep; GIMP biedt nog veel meer. Het zou te ver gaan om het allemaal in dit artikel op te noemen; dan wordt deze editie van de *SoftwareBus* al snel een vuistdikke encyclopedie. Maar geen nood, voor de geïnteresseerden is veel informatie terug te vinden op internet, met inbegrip van tips van gebruikers, tutorials, en zelfs complete cursussen. Ook in de Nederlandse taal, en bovendien op alle niveaus, van beginner tot gevorderde. Een aardige start - letterlijk - is de welbekende startpagina. Met een heuse dochterpagina, geheel gewijd aan GIMP. Zie de opsomming van links aan het einde van dit artikel. En verder zijn er diverse goede boeken (ook Nederlandstalige) over GIMP te verkrijgen.

Hoe ziet GIMP eruit

De opbouw van GIMP is apart. Geen schermvullend programma, zoals gebruikelijk is, maar een modulaire opbouw. Globaal wordt de te bewerken foto in het midden in een eigen scherm geplaatst, en daarnaast of daaromheen aparte schermen voor de gereedschappenbox, navigator, lagen/paden/kanalen, enz. Het is even wennen, maar je kunt de schermopbouw en -indeling helemaal naar eigen hand zetten. De gewenste en gemaakte indeling onthoudt het programma voor de volgende keren dat het wordt geopend. Al snel kun je alles vinden wat nodig of gewenst is - mede omdat je de indeling voor een

groot deel zelf bepaalt. Verder heeft de modulaire opbouw (die trouwens een erfenis is uit de Linux-moederschoot) een specifiek voordeel: als een onderdeel, door welke oorzaak ook, instabiel zou worden, wordt alleen dat onderdeel van het programma afgesloten. De kans dat een bewerkte foto daardoor halverwege noodgedwongen moet worden afgesloten, is relatief klein.

Zie het voorbeeld van een eigen schermindeling op de volgende bladzijde. Het is 'mijn' scherm zoals ik het graag hanteer. Ik geef de voorkeur aan het gereedschapsscherm linksboven, met direct daaronder de gereedschapsopties en penseeeditor. Daarmee is de linkerflank gevuld. Aan de rechterzijde heb ik de lagen, paden en kanalen in één scherm gebundeld samen met de bewerkingsgeschiedenis (dat kan ook: diverse schermen tot één geïntegreerd geheel bundelen). En daaronder een gecombineerd scherm voor diverse kleur- en penseeopties, en ten slotte rechtsonder de navigator. Met deze bundel heb ik de rechterflank gevuld. Heel bijzonder is dat schermen aan elkaar kunnen worden 'geplakt' (in gebruiksaanwijzingen die je op internet kunt vinden, staat dat haarfijn uitgelegd). In het midden is ruimte voor het feitelijke afbeeldingscherm (of, zoals in dit voorbeeld, desnoods meerdere afbeeldingschermen). Een afbeeldingscherm biedt weer een keur aan belangrijke rolmenu's, o.a. voor de scripts en filters. Elke andere indeling van het programma is denkbaar.

Hoe staat GIMP 'in de markt'

Begrijpelijk is dat GIMP vaak wordt vergeleken met de bekende programma's als Photoshop en Paint Shop Pro. GIMP mag een concurrent van belang worden genoemd. Niet alleen vanwege de prijs (gratis), maar ook omdat het zich geleidelijk verder heeft ontwikkeld tot een

Voorbeeld van een schermindeling

zeer compleet en kwalitatief prima programma, dat de strijd met de betaalde broeders met glans aankan. Niet in de laatste plaats als je de actuele versie 2.4 langs de meetlat legt. Op enkele punten, voor bepaalde professionele toepassingen, wordt GIMP verder uitgebreid. Onder andere het kunnen werken met het kleurprofiel CMYK (dat veel wordt gehanteerd door drukkerijen). Naar verluidt zal de toekomstige release 2.6 kunnen werken met CMYK. Over het nut van deze uitbreiding kun je discussiëren, maar kennelijk streven de makers van GIMP naar een breder toepassingsgebied. Er wordt op veel andere punten verder gewerkt aan uitbreidingen en verbeteringen. Het is nog aardig te vermelden dat verschillende opties uniek zijn, of uitgebreider zijn ten opzichte van de betaalde evenknieën.

De schare GIMP-aanhangers wordt gestaag groter, niet in de laatste plaats omdat veel gebruikers hechte gemeenschappen vormen, die het gebruik propageren en anderen ervoor enthousiasmeren, maar ook bijdragen aan de nieuwe releases. Deze aanpak kent, niet helemaal onbegrijpelijk, zijn oorsprong in de Linux-wereld. Thans wordt dit voor alle platforms net zo beleefd en ook zo aangepakt. Surf eens langs de diverse websites (zie de genoemde links) en ervaar niet alleen de ins en outs over het programma zelf, maar ook hoe het wordt beleefd. Dit is leuk om te zien en het werkt aanstekelijk. Het vergaren van info over GIMP op deze wijze is aan te raden, mede omdat de pers niet altijd goed raad weet met het programma, of zich er (te) weinig in verdiept, en het daardoor - ten onrechte - te licht bevindt. Of wellicht wil men

de betaalde programma's niet afvallen? Ik ervaar in ieder geval dat the GIMP niet altijd die aandacht en waardering krijgt die het verdient. De info op internet biedt gelukkig veel tegenwicht, niet alleen met tekst en uitleg, maar ook met prachtige foto's (en daar gaat het per slot van rekening om).

GIMP release 2.4

Wat is er verbeterd?

Het aanzicht

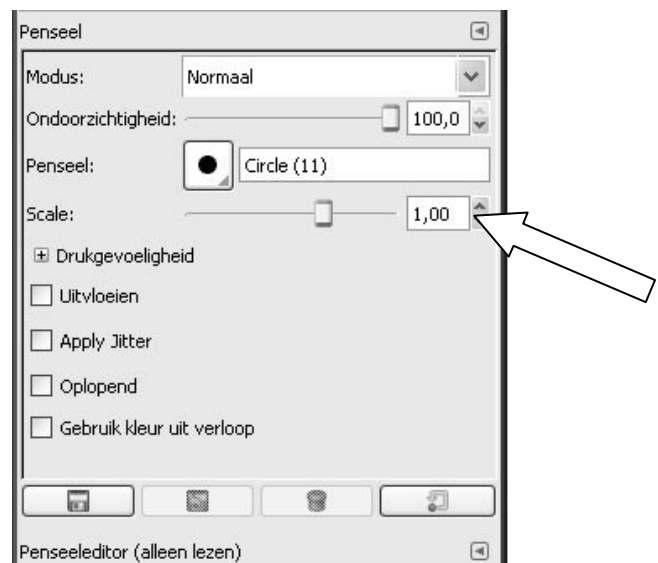
Om te beginnen zijn er visuele verbeteringen doorgevoerd. Alle programma-onderdelen zijn consistent op dezelfde wijze opgefrist, o.a. met nieuwe iconen. Het geheel ziet er verzorgd uit, en heeft een meer professionele uitstraling. Ook de menu's zijn logischer en overzichtelijker ingedeeld. Soms zelfs ingrijpend,

door bepaalde functienamen te wijzigen, lees: begrijpelijker te maken. Mede door deze verandering laat the GIMP zich nu intuïtiever en vooral ook sneller bedienen. Verder kunnen ook kleuren in bepaalde schermen naar eigen voorkeur worden aangepast. Kortom, in goed Nederlands is sprake van een 'customizable interface'.

Het schalen van penselen

Het scherm met de gereedschapsopties kent, als een bepaald penseel wordt gekozen, nu een schuifbalk waarmee de penselen naar keuze vergroot of verkleind kunnen worden. Een dergelijke mogelijkheid kende de vorige versies van GIMP ook, doch beperkter en omslachtiger. Nu kan het eenvoudig en snel worden bediend.

Verbeterde selectiegereedschappen

De selectiegereedschappen zijn geheel nieuw ontworpen, zodanig dat sprake is van meer en verfijndere mogelijkheden, maar ook dat ze makkelijker te bedienen zijn. En niet onbelangrijk, ook begrijpelijker voor de beginner.

Voorgrond selectie tool

Het selecteren van specifieke onderdelen van een foto is vergemakkelijkt met deze nieuwe tool. Hiermee kan snel, maar ook zeer nauwgezet worden geselecteerd. Op de website van the GIMP (bij de 'release notes') staat een demonstratiefilmpje over hoe het kan worden gebruikt.

Uitlijningsgereedschap

Aanvankelijk beschikte the GIMP alleen maar over een in te stellen raster, en moest het uitlijnen van objecten nog

geheel handmatig aan de hand van dit raster worden gedaan. Met dit nieuwe gereedschap kunnen objecten aan de hand van de maat van andere (bijv. naastliggende) objecten in enkele muisklikken synchroon worden uitgelijnd.

Verbeterde weergave bij in- en uitzoomen

De vorige versies van the GIMP waren niet altijd even nauwgezet bij in- en uitzoomen. Het kwam soms voor dat bepaalde pixels niet meer zichtbaar waren, vooral als de afbeelding zeer dunne lijnen bevatte (denk bijvoorbeeld aan zeer dunne twijgjes van een boom). Dit probleem is nu opgelost.

Ondersteunde bestandsformaten

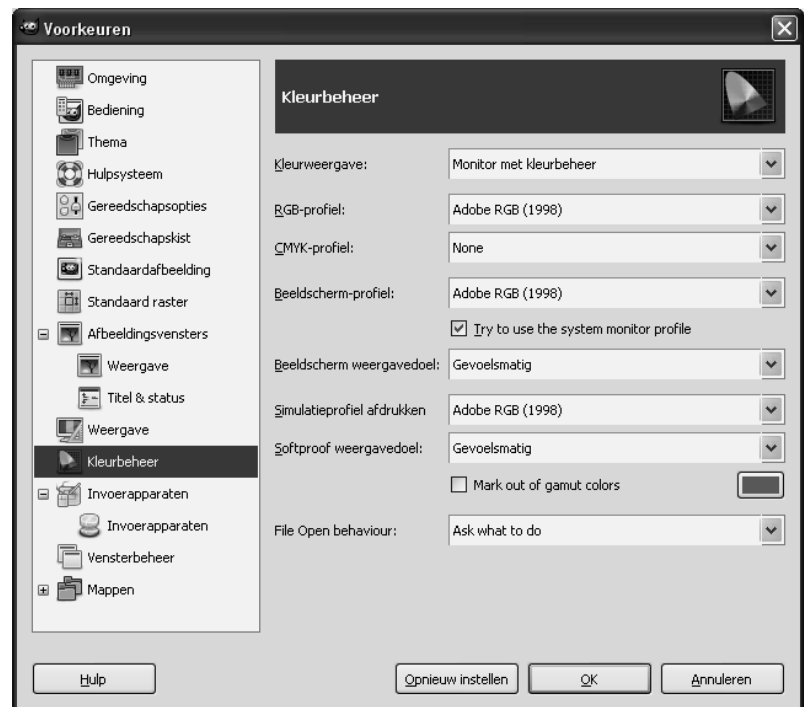
GIMP kent als vanouds een flink scala aan ondersteunde bestandsformaten. Daar zijn nu nieuwe variaties en mogelijkheden aan toegevoegd: ondersteuning van het Photoshop ABR brush format, verbeterd uitlezen en wegschrijven van EXIF-data in JPEG-bestanden, het importeren van geclippte paden in TIFF bestanden, laagmaskers kunnen worden opgeslagen als PSD bestand, 16/32 bit bitmap-bestanden en alpha-kanalen worden ondersteund in BMP-bestanden, 24 bit-bestanden, en Vista-iconen kunnen worden geopend en opgeslagen.

Werken in een volledig scherm

Ondanks de modulaire opbouw kan er ook worden gewerkt in een zogenaamde fullscreen mode. Dit was al langer mogelijk, maar op wens van veel gebruikers is het nu verbeterd omwille van het comfortabeler kunnen werken. Alle (niet zichtbare) functies kunnen worden opgeroepen met de TAB-toets.

Kleurbeheer

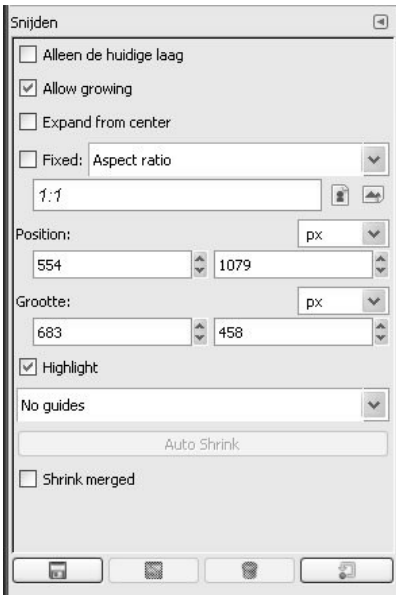
Het kleurbeheer, of de veelgebruikte Engelstalige term 'Color Management' is naar mijn mening een van de belangrijkste vernieuwingen en verbeteringen - zo al niet de belangrijkste. De vorige versies beschikten er niet over, maar deze dus wel. Een geweldige verbetering voor de kritische gebruiker/fotograaf. Over kleurbeheer kan enorm veel geschreven worden, maar kort samengevat ondersteunt GIMP nu alle voorkomende kleurprofielen, en kan dus écht als een digitale donkere kamer worden gewerkt. Zo kan bijvoorbeeld nu ook in de (grotere) kleurruimte Adobe RGB worden gewerkt. Belangrijk (zie onderstaande afbeelding) is dat ook de afdrukken kunnen worden gesimuleerd met een zogenaamde softproof.

Het voorkeurscherm, waarmee het kleurbeheer kan worden ingesteld.

Verbeterde mogelijkheden voor het bijnijden ('croppen') van foto's

Het croppen van foto's kan sneller en intuïtiever, door de selectierechthoek te plaatsen op de te croppen plek, en ver-

Voorbeeld van croppen

kelijk rode ogen kunnen worden gecorrigeerd.

Verbeterde print-opties

De printopties zijn fors verbeterd. Zie bijgaand schermvoorbeeld. Hiermee is het mogelijk zonder

ingewikkelde voorafgaande instellingen de gewenste printafmeting te bepalen, en dit direct te volgen op het scherm. ↓

volgens de cropping te voltooien met één muisklik. De maat kan simpel worden aangepast met prettig te bedienen 'handgrepen' aan de zijkanten, boven- en onderkant. Voorts is het onderscheid tussen het te croppen en te behouden

beeld duidelijker weergegeven (het te croppen deel wordt transparant donker). Deze selectietool, waarmee de te croppen plek kan worden bepaald, stemt qua opbouw en lay-out overeen met de andere selectietools. Ten slotte kan bij de (uitgebreidere) gereedschapsoptie de instelling verder worden verfijnd of aangepast naar eigen voorkeur.

Rode ogen-correctie

Een dankbare optie, die al in vele varianten bestaat. In GIMP kon dat alleen via plugins. GIMP beschikt nu over een filter waarmee geavanceerd én gemak-

Perspectief klonen

Dit is een heel bijzondere, nieuwe optie in the-GIMP. Het is een specifieke variant op het normale klonen, waarbij rekening gehouden wordt met het perspectief van het

te klonen deel van een foto. Op de website van the GIMP (bij 'release notes') staat een demonstratiefilmpje over hoe het kan worden gebruikt.

Lensafwijkingen

Een bekend probleem is de zogenaamde kussen- en tonvormige vertekening in foto's. GIMP beschikt nu over een filter waarmee dat gemakkelijk te corrigeren is. Het effect van de correctie kan op het scherm worden gevolgd. Op de website van the GIMP (bij 'release notes') staat een demonstratiefilmpje over hoe het kan worden gebruikt.

Zie de schermafbeelding hieronder.

Corrigeren van lensafwijkingen

JPEG-kwaliteit

Bij fotobewerking is het aan te bevelen om een verliesloos bestandsformaat (zoals TIFF) te gebruiken. Maar als er wordt gewerkt met JPEG-bestanden, biedt GIMP nu de mogelijkheid om bij opslaan dezelfde compressieparameters te hanteren als de oorspronkelijke opname.

En verder

Biedt GIMP nog vele andere verbeteringen. Zoals eerder gemeld: het zou te voeren om dat hier allemaal op te som-

men. Maar toch nog een paar items: betere informatie op de statusbalken, in- en uitzoomen met het muiswiel, sneller werken van bepaalde filters die 'zware' aanpassingen kunnen inhouden. En nog veel meer.

Tot zover deze (hernieuwde) kennismaking met GIMP. Een fantastisch fotobewerkingsprogramma, waarmee het leuk is om op ontdekking te gaan. De drempel is laag; het kost immers niets. En verder biedt de GIMP-gemeenschap op internet een schat aan informatie, met voor elk wat wils. Het moge duidelijk zijn dat ik een enthousiaste gebruiker en aanhanger ben. Niet alleen door de (regelmatig verbeterende) kwaliteit en mogelijkheden, maar ook door het respect en bewondering dat ik heb voor de makers. En een grote gemeenschap van liefhebbers, die er belangeloos aan bijdraagt. Daarmee wordt het mogelijk iets moois neer te zetten - ook voor de mensen die er geen geld aan willen of kunnen uitgeven. Ik hoop dat ik op de lezer wat van dit enthousiasme heb kunnen overbrengen.

Belangrijke links:

- Hoofdwebsite GIMP: <http://www.gimp.org> (ook broncode-download)
- GIMP startpagina met veel interessante links: <http://gimp.startpagina.nl>
- idem: <http://gimp.startspace.nl/GIMP>
- manual in diverse talen, ook Nederlands: <http://manual.gimp.org>
- GIMP downloaden: <http://gimp-win.sourceforge.net/stable.html>
- idem: <http://www.gratissoftwaresite.nl/gimp.html>
- <http://nl.wikipedia.org/wiki/GIMP> (Nederlandstalige informatie)
- <http://en.wikipedia.org/wiki/GIMP> (Engelstalige informatie)

Linux, maar toch ook nog Windows ●

Hans Lunsing

U wilt naar Linux over, maar kunt één of meer Windows-programma's echt niet missen? Wanhoop niet, aan alles is gedacht. Het is in Linux mogelijk Windows-programma's te draaien, en wel op twee manieren:

- via een compatibiliteitslaag, in casu Wine
- via een virtuele machine, bijvoorbeeld VirtualBox.

Wine

Windows programma's draaien met Wine is de aangewezen weg, als u niet over een Windows-licentie beschikt. Een nadeel van deze methode is dat hij niet voor elk willekeurig Windows-programma werkt. Dat wordt beter als u Wine originele Windows-DLL's laat gebruiken in plaats van zijn eigen Wine-DLL's, maar daarvoor hebt u dan wel weer een geldige Windows-licentie nodig. En dan is de oplossing via een virtuele machine waarschijnlijk bedrijfszekerder, en in elk geval eenvoudiger op te zetten.

In het artikel *Een praatje over Wijn* op blz. 24-31 van *SoftwareBus* 2007/5 heb ik uitgelegd hoe Wine in elkaar steekt en hoe het moet worden gebruikt om Windows-programma's te draaien. Ik ga er daarom hier niet verder op in. U vindt het artikel op onze website:
<http://www.dosgg.nl/linux/Wine.pdf>.

Virtuele machines

Als u een daarvoor geschikte Windows-licentie hebt kunt u Windows in een virtuele machine installeren, waarna u

daarbinnen elk gewenst Windows-programma kunt installeren en draaien. Een snelle processor, ten minste Pentium 4 of vergelijkbaar, is dan wel nodig. En omdat de virtuele machine in z'n eigen geheugenruimte draait is ook meer geheugen vereist dan alleen voor Linux nodig zou zijn: 512MB is wel het absolute minimum, en 1GB of hoger is beter.

En zijn verschillende virtuele machines beschikbaar, waarvan verscheidene gratis zijn. Ik noem hier Linux KVM, QEMU, VirtualBox, VMWare Workstation (niet gratis) en Server, en Xen. Ze hebben allemaal hun voor- en nadelen, maar persoonlijk ben ik toch wel gevallen voor VirtualBox.

VirtualBox

VirtualBox (<http://www.virtualbox.org/>) is erg gemakkelijk in het gebruik met zowel een grafische als een opdrachtregelinterface, en ondersteunt verschillende besturingssystemen als gastheer en als gast (De gastheer is het besturingssysteem waarbinnen de virtuele machine draait, en de gast is het besturingssysteem dat in de virtuele machine draait.). Daarbij komt dat systemen die in een virtuele machine van VirtualBox zijn geïnstalleerd, goed presteren. VirtualBox is er in twee versies: een open-source-versie en een commerciële versie die vrij is voor persoonlijk gebruik. De gangbare Linux-distributies bieden de open-source-versie aan. De commerciële versie heeft wat extra functionaliteit,

die voor thuisgebruik normaliter echter niet van belang is.

Als het gaststelsel Windows of Linux is kunnen gast en gastheer zo goed mogelijk worden geïntegreerd door in het gaststelsel de VirtualBox *Guest Additions* te installeren. Deze zorgen er onder meer voor dat

- met de muis naadloos tussen beide systemen kan worden geschakeld,
- het klombord van de gast met de gastheer kan worden gedeeld,
- de gast toegang krijgt tot aan te wijzen gedeelde mappen van de gastheer, en
- automatisch in Windows kan worden ingelogd.

Via de gedeelde mappen kunnen gemakkelijk bestanden worden uitgewisseld, en kunnen programma's van het gaststelsel volkomen transparant met bestanden van de gastheer werken.

Bovendien maakt VirtualBox het mogelijk programma's van het gast-besturingssysteem naadloos te laten draaien op het bureaublad van het gastheer-besturingssysteem. Even afgezien van het uiterlijk heb je dan nauwelijks in de gaten dat zo'n programma in een virtuele machine met een eigen besturingssysteem draait. Het leuke is dat de Windows-taakbalk dan ook in het Linux-bureaublad is geïntegreerd. Bekijk onderstaande afbeelding maar eens.

VirtualBox installeren

Om dit voor elkaar te krijgen moet u Virtualbox 1.5.2 of nieuwer op uw systeem hebben geïnstalleerd. Het is het eenvoudigst om dat met het pakketbeheersysteem van uw Linux-distributie toe doen. Als uw Linux-distributie alleen een oudere versie aanbiedt, moet u de nieuwste versie even van de Virtualbox-website halen. Voor de gebruikers van Debian en afgeleide distributies, zoals Ubuntu, is het erg gemakkelijk gemaakt: zij kunnen Virtualbox aan hun lijst van softwarebronnen toevoegen, waarna de nieuwste Virtualbox gewoon via het gebruikelijke pakketbeheer (Installeren/Verwijderen) kan worden geïnstalleerd. Gebruikers van een op rpm gebaseerde Linux-distributie (openSUSE, Fedora, Mandriva, PCLinuxOS) moeten het passende rpm-pakket downloaden en kunnen het dan - met root-permissies - in een terminal installeren met het volgende commando:

```
rpm -ivh VirtualBox-xxx.rpm
```

waarin xxx afhangt van versie en distributie.

Nadat VirtualBox is geïnstalleerd, moet de kernel driver voor VirtualBox nog worden opgezet en geactiveerd. Dat gaat met de opdracht:

```
/etc/init.d/vboxdrv setup
```

Of de driver dan inderdaad geladen is kunt u controleren met de opdracht

```
lsmod | grep vboxdrv
```

Er moet dan een regel met 'vboxdrv' verschijnen. Gaat het allemaal goed dan kunt u VirtualBox starten vanuit het me-

nu (het is misschien handig om ook een starticoontje op het bureaublad of in het paneel te zetten).

Windows in een VirtualBox

Installeer nu Windows in een virtuele machine. Hoe dat moet wijst zich eigenlijk vanzelf, maar het kan geen kwaad de meegeïnstalleerde digitale handleiding paraat te houden. Als Windows eenmaal draait, is het aan te bevelen het Windows-bureaublad uit te schakelen door een kleine aanpassing van het register. Open de register-editor door in het startmenu voor 'Uitvoeren' te kiezen en dan 'regedit' in te tikken, gevolgd door Enter. Ga in het venster met de inhoud van het register, dat dan verschijnt, naar 'HKEY_CURRENT_USER > Software > Microsoft > Windows > Current Version > Policies > Explorer'. Maak in het rechter paneel een nieuw DWORD, noem het 'NoDesktop' en geef het de waarde 1. Dit heeft tot gevolg dat ook bij starten en afsluiten van Windows in de virtuele machine het Windows bureaublad met zijn icoontjes niet verschijnt. Om deze aanpassing aan te brengen moet u wel Administratorrechten hebben.

Nu moet u de VirtualBox Guest Additions nog in de virtuele machine installeren. Dat gaat heel eenvoudig: klik op 'Install Guest Additions' in het 'Device'-menu van het venster van de virtuele machine waarbinnen de gast, in dit geval Windows, draait. Er verschijnt dan een virtuele CD-ROM. Open deze en klik op 'VBoxGuestAdditions' om de installatie te starten. Volg verder de aanwijzingen totdat de installatie is afgerond. Tot slot moet de virtuele machine opnieuw worden geboot.

Wanneer Windows helemaal draait, gaan we het permanente toegang verlenen tot een map van het gastheersysteem, bijvoorbeeld uw home directory. Open het 'Device'-menu en klik op 'Shared Folders'. Dan verschijnt een venster met een keuze tussen 'Machine Folders' en 'Transient Folders'. Het eerste type gedeelde map is permanent gekoppeld aan de virtuele machine, het tweede type is tijdelijk en kan naar believen worden toegevoegd of verwijderd. Klik op 'Machine Folder' en dan op het icoontje met het plusje aan de rechterkant. Vul in het dan verschijnende venster 'Add Share' in welke map wordt gedeeld, bijvoorbeeld /home/kees, en geef deze map een naam, bijvoorbeeld 'Gastheer'. Dat is de naam waaronder hij beschikbaar wordt gesteld. Zorg ervoor dat er een vinkje staat voor 'Make Permanent'. Klik nu op OK en nog eens op OK, en klaar is Kees.

Nu kan in Windows aan deze map een driveletter worden toegekend. Open Verkenner. Open in het linker paneel ('Mappen') 'Mijn netwerklocaties', vervolgens 'Volledig netwerk' en tenslotte 'Virtual-Box Shared Folders'.

De gedeelde map moet nu zichtbaar zijn als

`\\VBOXSVR\Gastheer`

waarin 'Gastheer' ons voorbeeld is. Als u de deelmap een andere naam hebt ge-

geven zult u die hier aantreffen. Klik nu met de rechter muisknop op de gedeelde map en kies voor 'Netwerkverbinding maken'. U kunt dan een driveletter kiezen. Zorg er ook voor dat er een vinkje staat voor 'Opnieuw verbinding maken bij aanmelden'. Klik dan op de knop 'Voltooien', waarna Windows de netwerkverbinding maakt. U hebt nu in Windows met de gekozen driveletter toegang tot de gedeelde map.

De VirtualBox wordt onzichtbaar

Tot dusver draait Windows nog steeds in het venster van de virtuele machine. Na al onze voorbereidingen is de tijd gekomen om Windows naadloos in Linux te laten werken. Klik daartoe op 'Seamless Mode' in het 'Machine'-menu van de virtuele machine.

Er verschijnt dan een pop-up-schermpje, waarin staat hoe u tussen naadloze en normale modus kunt schakelen, en hoe u bij het menu van de virtuele machine kunt komen als Windows naadloos werkt en het venster van de virtuele machine niet meer zichtbaar is. Klik ten slotte op OK en de naadloze modus is een feit.

U geniet nu alle voordelen van Linux, en kunt toch nog heel gemakkelijk bij uw oude vertrouwde Windows.

● KDE 4 komt naar Windows ●

Hans Lunsing

KDE 4 komt naar Windows. Nu vraagt u zich natuurlijk af: “Wat in vredesnaam is KDE 4 en waar komt het dan vandaan?” En natuurlijk ook: “Wat heb ik er aan?”

Om met de eerste vraag te beginnen: KDE (de K Desktop Environment) is een van de twee meest gebruikte bureau-bladomgevingen voor Linux (de andere is Gnome), en wel degene die in zijn standaarduitmontering het meest op Windows lijkt. Onderaan bevindt zich een paneel met taakbalk en helemaal links een knop voor het menu, en op het bureaublad staan icoontjes voor snelkoppelingen naar veel bezochte plekken en gebruikte toepassingen. KDE is echter zo configureerbaar dat men het een heel ander uiterlijk kan geven, bijvoorbeeld een uiterlijk dat wel wat weg heeft van Gnome!

KDE is gestart in 1996 toen Linux nog geen 5 jaar oud was, en is via versie 1.0 in 1998 geleidelijk aan geëvolueerd tot de uiterst bestrouwbare versie 3.5 die men nu in de meeste Linux distributies zal vinden. Hij is gebouwd met de Qt-toolkit van het Noorse bedrijf Trolltech (in januari van dit jaar overgenomen door Nokia), en volgt de Qt-versienumering. Zowel KDE als Qt worden gepubliceerd onder de GNU General Public License (GPL). KDE is in vele talen vertaald, waaronder vanzelfsprekend Nederlands, en er is zelfs een Friese versie beschikbaar.

Onlangs, op 11 januari 2008, werd versie 4.0 gepubliceerd. Deze nieuwe versie is vrijwel van de grond af aan nieuw opgezet en brengt vele vernieuwingen. Zo

veel dat KDE 4 zelfs nog niet helemaal klaar is, maar de ontwikkelaars vonden het nu af genoeg om de wereld ermee te laten kennismaken. In eerste instantie is dat alleen de Linux-wereld, maar KDE 4 is de eerste KDE versie die rechtstreeks wordt geporteerd naar Windows en Mac OS X. De later dit jaar te verschijnen versie 4.1 zal waarschijnlijk voor alle drie de besturingssystemen beschikbaar zijn.

De belangrijkste vernieuwingen van KDE 4 zijn:

- Plasma, een volledig nieuw ontworpen bureaublad met panelen en al.
- Oxygen, een samenhangende ‘look and feel’ (thema’s, iconen en wallpapers).
- 3D-effecten in de KWin window manager.
- Phonon, een multimedia-interface, die KDE onafhankelijk maakt van specifieke multimedia raamwerken.
- Solid, een programmeerinterface voor netwerken en draagbare media, waardoor programma’s gemakkelijker kunnen leren welke netwerken en media zijn aangesloten.
- Decibel, een raamwerk voor communicatieprotocollen voor onder meer instant messaging, VoIP en videoconferenties.
- NEPOMUK, een raamwerk voor bestandsbeheer met metadata en zoekfunctionaliteit.
- Dolphin, een nieuwe bestandsbeheerder in plaats van Konqueror. Konqueror blijft wel de webbrowswer.
- Kross, een scriptraamwerk dat Javascript, Ruby en Python ondersteunt.
- En niet in de laatste plaats: een snel-

heidswinst van 20-30%.

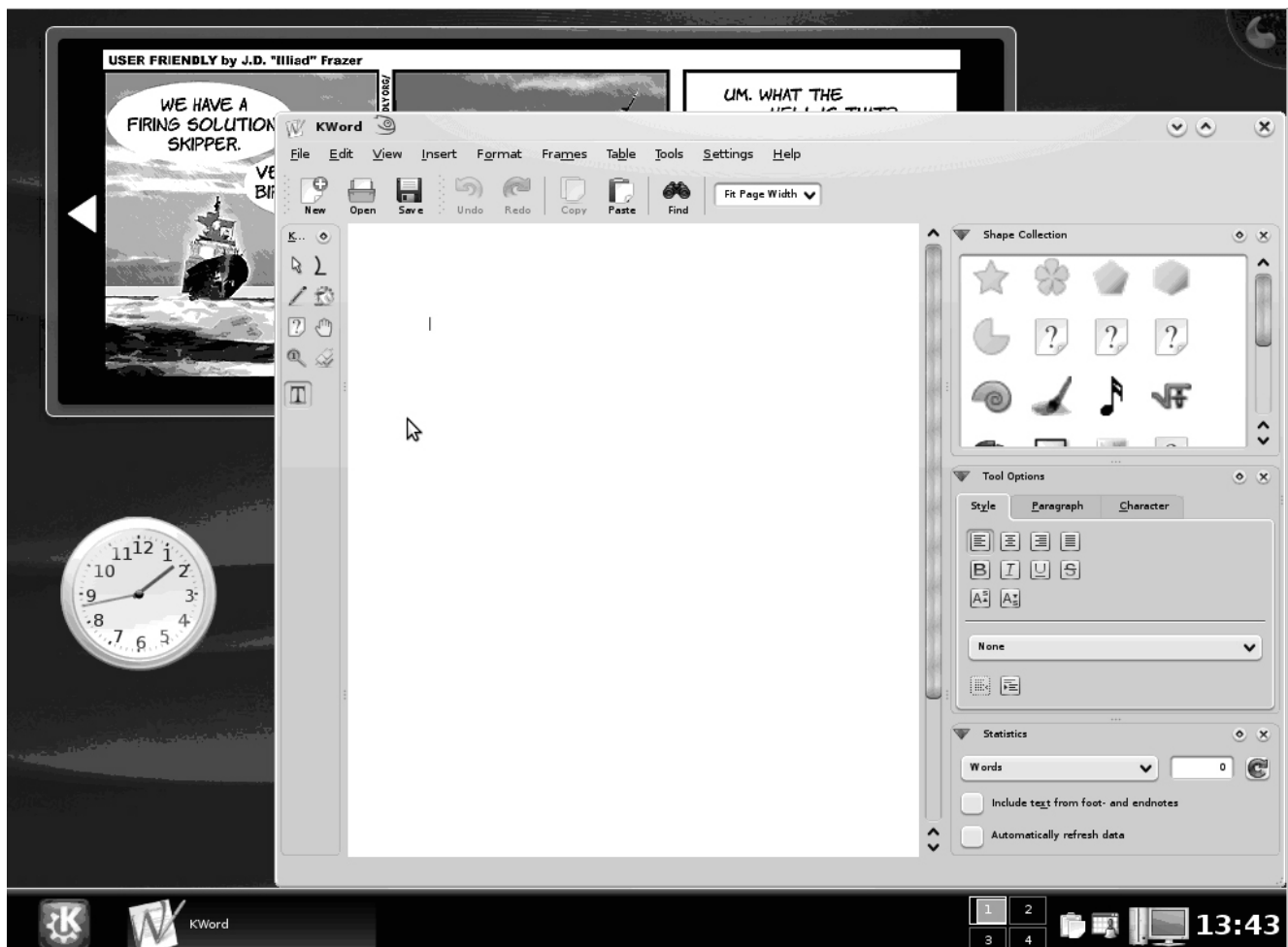
KDE is weliswaar een bureaubladomgeving, maar biedt, zoals in Linux gebruikelijk, ook een groot aantal mooie programma's. Dat beantwoordt de tweede vraag: wat heb ik er aan? Ook die programma's zullen allemaal voor de beide andere besturingssystemen beschikbaar komen en kunnen, indien gewenst, zonder het KDE-bureaublad worden gebruikt.

Daar hoort zelfs een meer dan volledig kantoorpakket bij dat luistert naar de naam KOffice, een licht alternatief voor OpenOffice.org en Microsoft Office. KOffice vergt veel minder geheugen en werkt sneller dan OpenOffice.Org, maar daar staat wel tegenover dat het minder functies heeft. Voor de meeste toepassingen biedt het echter ruim voldoende.

De nieuwe versie 2 van KOffice heeft net als OpenOffice.org onder meer

- een tekstverwerker: Kword,
 - een spreadsheetprogramma: Kspread,
 - een presentatieprogramma: Kpresenter,
 - een database programma: Kexi,
 - een tekenprogramma: Karbon14,
- maar het biedt ook:

- een beeldbewerkingsprogramma: Krita. Waar toepasselijk is het Open Document Format (ODF) het standaard bestandsformaat van KOffice. Kword en Krita kunnen PDF importeren, en alle KOffice-applicaties kunnen exporteren naar PDF. KWord ondersteunt bovendien het Rich Text Format (RTF), het overdraagbare bestandsformaat van Microsoft Word. Krita is, net als The Gimp, tevens een fotobewerkingsprogramma en is een prima alternatief voor zowel The Gimp als Adobe Photoshop. In recensies op het

Afbeelding 1: KDE4 desktop met KWord

Internet wordt het als uitstekend beoordeeld. Voor ouders kan interessant zijn dat de definitieve versie van KOffice ook een KOffice voor kinderen zal bevatten.

(Bijna) al dit moois is nu al beschikbaar in Linux (wat let u...), maar kunt u dit jaar ook voor Windows tegemoet zien. Om u alvast kennis te laten maken met KDE 4 en KOffice 2 bieden wij u bij de GigaHits 2008-2 een bootable liveCD met KDE 4 als bureaubladomgeving. Die draait weliswaar op openSUSE, een Linux-distributie, maar zal er in Windows hetzelfde uitzien en op dezelfde manier werken. U ziet hem in afbeelding 1, waarin ook een venster met KWord is geopend.

Tot slot nog wat nuttige weblinks:

- <http://www.kde.org/announcements/4.0/>: aankondiging van KDE 4.
- <http://www.kde.org/announcements/4.0/guide.php>: een
- <http://arstechnica.com/reviews/os/kde-40-review.ars>: een uitgebreide recensie van KDE 4.
- <http://nl.wikipedia.org/wiki/KDE>: Wikipedia over KDE.
- <http://www.koffice.org/announcements/announce-2.0alpha6.php>: aankondiging van KOffice 2.0 alpha6.
- <http://nl.wikipedia.org/wiki/KOffice>: Wikipedia over KOffice.
- <http://windows.kde.org/news.php>: nieuws over het KDE Windows Project.
- <http://mrcopilot.blogspot.com/2008/01/can-kde-save-dying-windows-platform.html>: een recensie van KDE Windows.
- <http://www.linuxjournal.com/article/9706>: artikel over beeldbewerkingssoftware met onder meer recensie van Krita.

● MS Access informatie ●

De DOSgg-dag van 9 februari j.l. bood een workshop over het database-programma Microsoft Access. Enkele deelnemers aan de workshop waren geïnteresseerd in meer informatie of (online) lessen.

Hier zijn wat hyperlinks naar sites die u verder kunnen helpen:

Nederlandstalig:

- <http://ms-office.startkabel.nl/> (MS Office als geheel)
- <http://msoffice.startpagina.nl/> (idem)
- <http://access.startkabel.nl/> en
- <http://access.startpagina.nl/> (portals met zeer veel doorverwijzingen!)
- http://www.microsoft.com/netherlands/ondernemers/tips_trucs_office/access.aspx
- <http://office.microsoft.com/training/training.aspx?AssetID=RC101933201043> ([\[tinyurl.com/2w4y7d\]\(http://tinyurl.com/2w4y7d\)\) een online-cursus Access 2007 van Microsoft](http://

</div>
<div data-bbox=)

<http://www.msoffice-magazine.nl/rubriek.aspx?rubriekid=5&categorieid=1&subid=0> (<http://tinyurl.com/2j3zrm>) (zie de cursus-items over MS Access)

http://www.leren.nl/rubriek/computers_en_internet/software Ontwikkelen/databases/access/ (kort: <http://tinyurl.com/3co965>), een verzameling relevante links.

http://www.gratis cursus.be/access_2003/ (een Nederlandstalige cursus; goed voor beginners)

<http://www.win.tue.nl/~sidorova/ogo/Access/Handleiding%20Access%20v6.3.pdf> (<http://tinyurl.com/3d6y8s>) (een cursus Access 2003 in pdf-formaat, via Google ook als html-document te lezen).

Vista-tips

Weg met die dubbelklik! ●

Ruud Uphoff

Windows Vista heeft een nieuwe voorziening, waardoor iets dat reeds lang bestond, plotseling veel beter bruikbaar is geworden. Werken met een enkele muisklik om een bestand te openen. De verbetering? Selecteren van bestanden met selectievakjes. (☑ vinkjes)

Openen met één enkele muisklik bestond al lang in vorige versies van Windows, maar werd zelden gebruikt, omdat er nadelen aan kleven. Met name het selecteren van een of meer objecten vereiste wel enige oefening. Daarnaast kwam het ook bij gebruik van de klassieke dubbelklik regelmatig voor dat ongewild van een serie geselecteerde objecten een ongewenste kopie werd gemaakt, als de muis werd bewogen. Om in Windows Vista over te gaan op enkele muisklik om bestanden te openen kiezen we in een willekeurige map voor Extra → Mapopties. Op tabblad Algemeen staat de mogelijkheid om over te gaan op gebruik van een enkele muisklik om bestanden te openen. De keuze om alle namen permanent te onderstrepen of alleen bij aanwijzen, mag iedereen voor zichzelf bepalen.

De extra voorziening die Vista ons te bieden heeft, staat op tabblad Weergave. Zet het vinkje aan bij Selectievakjes gebruiken om items te selecteren. Vanaf nu verschijnt in elk pictogram zodra we het met de muis aanwijzen, een selectievakje. Om een bestand of map te selecteren moet daarin het vinkje aangezet worden. Het aanwijzen van het pictogram selecteert niets en als de muiscursor van het pictogram wordt gehaald, verdwijnt

het selectievakje, tenzij het vinkje was aangezet. Een veel comfortabeler manier van werken!

En een niet minder handige voorziening is het vinkje links bovenaan de map, waarmee je met één klik de hele inhoud van de map kunt selecteren.

De prullenbak alwéér kwijt?

De prullenbak van Vista heeft een eigenaardigheid. In het afrolmenu staat net als in elke gewone map een optie Verwijderen en menigeen moet het voortaan zonder prullenbak stellen, omdat ie daarop klikte, toen ie het ding wilde leegmaken. Nou ja, je kunt 'm weer terugzetten door met de rechter muisknop op het bureaublad te klikken, te kiezen voor Aan persoonlijke voorkeur aanpassen en dan voor Bureaubladpictogrammen wijzigen. Maar dat moeten sommigen, onder wie ik, dan wel ergert vaak doen.

Reden om er iets aan te doen. De optie verwijderen kan niet weg, want die erft het object uit Folders, maar het is wel mogelijk het commando Verwijderen iets anders te laten doen. Ga met Regedit naar deze sleutel:

```
...
HKEY_CLASSES_ROOT\CLSID\{645FF040-5081-101B-9F08-00AA002F954E}
```

Maak daaronder de sleutels shell\delete\ dus eerst een subsleutel met de naam shell daaronder een subsleutel met de naam delete. Open deze laatste, dubbelklik in het rechter venster op de waarde (Standaard) en vul daar een liggend

streepje in. Iets anders mag ook, doe maar iets naar eigen inzicht. Wat je er neerzet komt in de plaats van verwijderen in dat afrolmenu te staan.

Maak tenslotte onder de sleutel delete een subsleutel command. De truc is nu daar iets in te vullen dat helemaal niets doet.

Daarvoor stel ik een klein programmaatje beschikbaar met de naam beep.exe en de naam zegt al wat het doet. Alleen een piepje produceren uit de luidsprekers.

Figuren 1 en 2 hiernaast laten zien wat de bedoeling is. Het programmaatje is te vinden als <http://www.dosgg.nl/volumes/beep.exe>

Gebruik het nieuwe menu!

In Windows Vista is **START** → **Uitvoeren** niet meer aanwezig, tenzij je kiest voor het klassieke menu. Dat laatste is leuk als je een hekel aan veranderingen hebt, maar je gooit daarmee wel een boel weg. In het nieuwe menu staat een invoerregel permanent open met het inschrift **Zoekopdracht starten**. Dan hoorde ik iemand zeggen dat ie niets wil zoeken, maar gewoon een commando wilde geven en daarom dus niets heeft aan een regeltje voor een zoekopdracht. En kennelijk denken meer mensen zo.

Maar als je het commando `regedit` wilt gebruiken, kun je dat toch gewoon opzoeken? Typ het daar maar in. En omdat je al weet hoe het heet, wordt het ook meteen gevonden, dus typen van `regedit` gevolgd door drukken op **Enter** werkt nog veel sneller dan je gewend was. Wat is het probleem dus?

Bovendien verschijnt het gevonden programma als enige in het lijstje met gevonden bestanden zodat je het ook met de rechter muisknop kunt aanklikken en kiezen voor **Uitvoeren als administrator**.

Het belang hiervan? De bewering dat lang niet elk commando vanuit een beperkt account met beheers rechten kan worden gestart is hiermee tot de categorie onzin vervallen.

Naam	Type	Gegevens
ab (Standaard)	REG_SZ	d:\beep.exe

IPv6 helemaal uitschakelen

De nieuwe versie 6 van het

Internet Protocol heeft nog geen betekenis voor de gewone gebruiker. Soms zit het zelfs hinderlijk in de weg, zoals de hoeveelheid onoverzichtelijke troep die het commando `IPCONFIG` laat zien, of de vervelende gewoonte om standaard uit te gaan van IPv6, die sommige commando's, zoals `PING`, erop nahouden.

Heb je er geen last van? OK, laat het dan zoals het is, maar wie het kwijt wil, kan IPv6 eenvoudig de nek omdraaien. Ga in het register naar deze sleutel:

```
HKEY_LOCAL_MACHINE\SYSTEM\
CurrentControlSet\Services\Tcpip6\
Parameters
```

Voeg een `REG_DWORD` toe met de naam `DisabledComponents` en geef die de inhoud `FFFFFFFF` in hex. (8x de letter F dus) Na een herstart van het systeem is IPv6 verdwenen. Door die waarde te verwijderen kun je het altijd weer ongedaan maken.

Computers veilig verbinden via Internet ●

Ruud Uphoff

Soms wilt u misschien iemand tijdelijk toelaten op uw computer, terwijl die persoon elders op deze aardbol verblijft. Of mogelijk wilt u zelf vanuit een andere locatie uw computer bedienen. Dat is allemaal mogelijk door middel van Virtual Private Network. (VPN)

Wat is VPN eigenlijk?

VPN is eigenlijk de commerciële naam die Microsoft gebruikt voor PPTP. Het Point to Point Tunneling Protocol. Het is een relatief veilige verbinding, waarbij de datapakketjes versleuteld over het netwerk gaan, verpakt in normale pakketjes. We gaan daar hier niet dieper op in; het is veel leuker het gewoon te gaan gebruiken. Is er eenmaal een VPN-verbinding, dan is het ook veilig om het extern bureaublad te gebruiken.

Systeem- en veiligheidseisen

Ik behandel hier alleen de gangbare systemen, dus Windows Vista en Windows XP. En Onder Vista moet niet IPv6 worden geblokkeerd, want ook al wordt het niet gebruikt, op mijn Vista-systeem weigert Remote Access dan te starten. Wat mij betreft een bug of ontwerpfout in Vista.

Verder mag je grondig afrekenen met gedoe zonder wachtwoorden. Elke gebruiker die toegang moet gaan krijgen via VPN, zal met gebruikersnaam en wachtwoord moeten werken.

VPN gaat via het grote boze Internet. Dat is geen reden om bang te worden. Wel om gewoon veilig te werken. Gebruik moeilijke wachtwoorden, bij voorkeur van 15 willekeurige tekens, maar 8 tekens voldoet ook, als men zich aan het navolgende houdt. Willekeurig is niet de wijd ver-

breide idioterie als zou er minstens een cijfer, minstens een speciaal teken enz. in moeten zitten. Immers dat is prettig voor een serieuze hacker om alvast te weten. Met willekeurig bedoel ik willekeurig en menigeen moet even in een woordenboek kijken wat dat woord betekent: elk wachtwoord dat je zelf bedenkt is gewoon fout. Gebruik een password-generator! Op de website van de DOSgg is er een te vinden: <http://www.dosgg.nl/volumes/pwgen.zip> Het programmaatje genereert bij elk start een scherm vol unieke wachtwoorden waarvan je er een mag kiezen die je wat lijkt. Gebruik *pwgen* /? voor korte hulp.

Router en firewall voorbereiden

Het eerste dat moet worden geregeld, is de buitenwereld toegang geven tot poort 1723 van je computer. Die moet dus in de firewall worden opengezet terwijl in de meeste routers iets moet worden gedaan dat 'port mapping' of 'port forwarding' wordt genoemd. Ik kan daar hier niet diep op ingaan, omdat het voor elke router anders is. Wat de router moet doen, is poort 1723 voor de buitenwereld, doorsturen naar poort 1723 van de computer, die op je lokale netwerk de verbinding moet toestaan. Voor je schrikt van de kreet netwerk, een netwerk van één computer is ook een netwerk.

Voorbeeld voor mijn IP-adres 82.95.192.73: de router stuurt vandaar poort 1723 door naar mijn server, die het lokale adres 192.168.100.1 heeft en de naam van die computer is 'mail'.

In mijn Fritz!box hoef ik het externe IP-adres niet te noemen, daar vul ik een boxje als in figuur 1 in. In de nieuwere modems van Thomson (Speedtouch) zul je

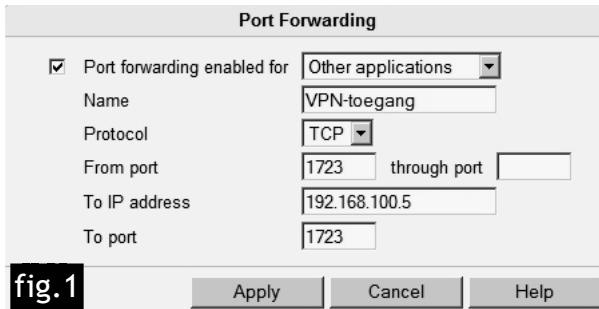

fig. 1

vergeefs zoeken naar deze voorziening. Daar heeft men het over een spel of applicatie toevoegen. Gezwets dat me bijna aanzette tot een boycot van Thomson, maar als je eenmaal weet wat wordt bedoeld, is het simpel. Je kiest daar gewoon in een afrolmenu voor VPN en in een afrolmenu daarnaast de naam van de computer waar ie naartoe moet. Toch hinderlijk als je gewend bent in poortnummers te denken.

fig. 2

Figuur 2 is een voorbeeld voor de Speedtouch 546. In andere modellen kan in plaats van PPTP server in het lijstje VPN of 'VPN server' staan.

In de firewall van Windows Vista of Windows XP moet op het tabblad 'Uitzonderingen' worden gekozen voor 'Poort toevoegen'. Zet de poort 1723 daar open voor het hele internet en voor het protocol TCP.

Tenslotte moet op beide systemen in de firewall 'Bestand- en printerdeling' worden toegestaan. In de router moet er niets voor gebeuren! Alles loopt alleen via die ene poort 1723.

De server gereedmaken

We moeten nu een binnenkomende verbinding gaan opzetten. In Windows Vista ga je

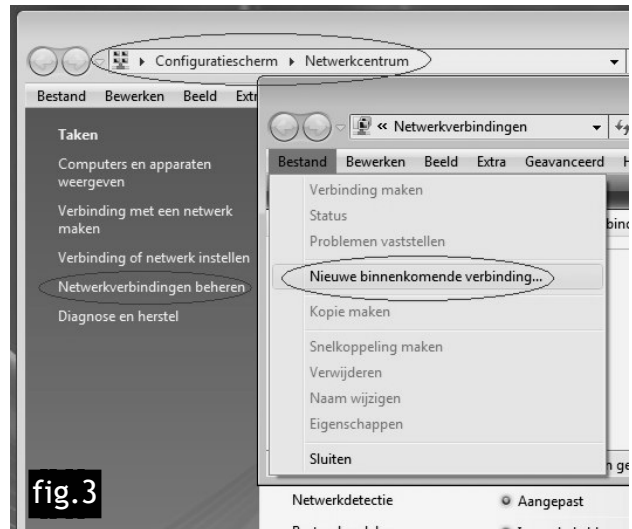

fig. 3

naar het Configuratiescherm en open je 'Netwerkcentrum'. Daar kies je voor 'Netwerkverbindingen beheren'. Figuur 3 laat zien hoe je tenslotte kiest voor 'Bestand' en 'Nieuwe binnenkomende verbinding'.

fig. 4

Geef nu aan welke gebruikers toestemming zullen hebben (figuur 4), of maak hier een gebruiker aan speciaal voor externe toegang. Klik volgende en zie het scherm van figuur 5 (volgende blz.). Daar moet worden opgegeven welk modem de telefoon zal opnemen. Maar omdat modems echt helemaal uit zijn, staat daar in figuur 5 maar één mogelijkheid: Via internet.

En dan brengt een klik op 'volgende' ons in figuur 6. Minimaal vereist zijn de protocollen, zoals in de figuur aangegeven. IPv6 kan niet worden verwijderd, maar wel uitgezet.

fig. 5

Selecteer nu TCP/IPv4 en klik op de knop Eigenschappen voor figuur 7. Vul

fig. 6

de zaak in zoals in de figuur, met dien verstande dat de gekozen reeks IP-adressen in hetzelfde subnet als je systeem moet liggen.

fig. 7

Anders gezegd: de adressen waaruit deze pool zal bestaan, mogen alleen in de laatste cijfergroep verschillen van het IP-adres dat de computer al heeft.

Voorbeeld: mijn router staat op 192.68.0.100 en adressen 1 t/m 99 zijn gereserveerd voor uitgifte van vaste adressen. De adressen 22 t/m 23 zijn daarin vrij

Persoonlijk houd ik ervan de cliënt een vast IP-adres te laten gebruiken. Deze server krijgt namelijk, zodra iemand verbinding maakt, vanzelf het eerste IP-adres en dus is het tweede vrij voor de cliënt. Maar je kunt dat vinkje ook gewoon uitzetten.

Er zijn varianten mogelijk, zoals automatisch laten toewijzen van adressen als in het netwerk een router aanwezig is, die dat ondersteunt, maar het hier gegeven voorbeeld is getest en werkt.

En onder Windows XP?

Als de server met Windows XP werkt, kies je in het configuratiescherm, voor 'Netwerkverbindingen'. Daar start je de 'Wizard Nieuwe verbinding'. Klik op 'Volgende' en kies voor 'Een geavanceerde verbinding instellen' (figuur 8)

fig. 8

Klik 'Volgende' en kies 'Binnenkomende verbinding accepteren'. (figuur 9, volgende blz.) en weer 'Volgende'. Nu kan het zijn dat je een lijst krijgt met aanwezige modems of directe kabelverbindingen. Daar moet niets worden aangevinkt. Klik in dat geval meteen weer 'Volgende'. Het scherm van figuur 10 is

fig. 9

de plaats waar weer iets moet gebeuren. Zorg dat 'Virtuele particuliere verbindingen toestaan' is aangevinkt.

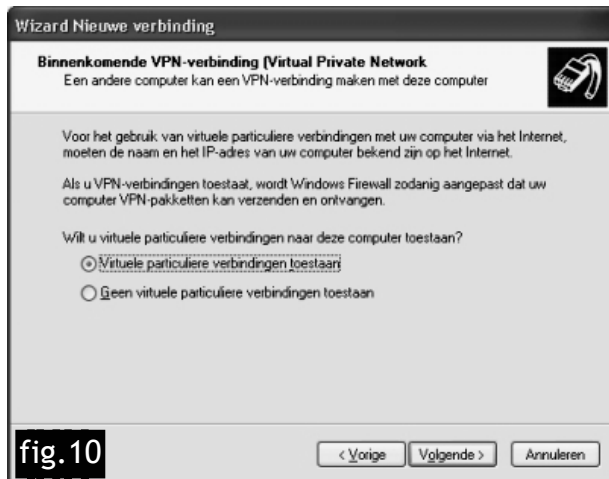

fig. 10

Voor het verdere verloop is alles hetzelfde als onder Windows Vista, dus zie de figuren 6 en 7. Alleen gebruikt Windows XP ook nog de service 'Client voor Microsoft Netwerken', die niet moet worden verwijderd.

De client installeren

Dat wordt dus naar de andere computer gaan, die bij de burens of recht onder je voeten door de aarde heen, in Nieuw Zeeland kan staan. We gaan eerst maar uit van Windows Vista.

Ga weer naar het configuratiescherm en kies weer 'Netwerkcentrum'. Nu kies je voor 'Verbinding of netwerk instellen' (figuur 11) en klik je 'Volgende' om figuur 12 te krijgen. Klik op 'Mijn inter-

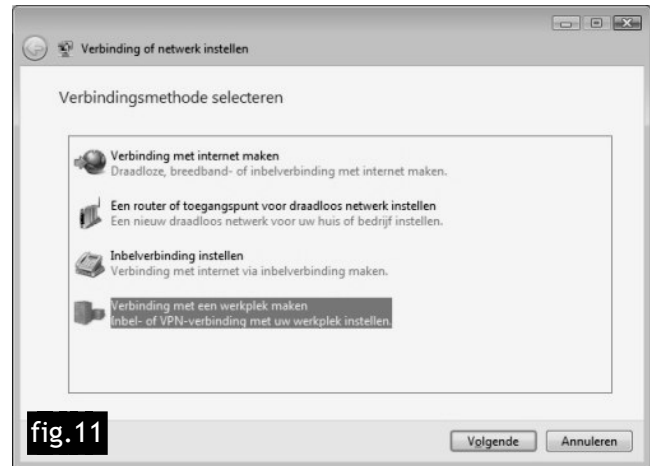

fig. 11

netverbinding (VPN) gebruiken'.

Daarna dient het adres opgegeven te worden van de computer waarmee ver-

fig. 12

binding moet worden gemaakt. Dat kan zoals in figuur 13 in de vorm van een IP-adres, maar als dat bekend is ook in de vorm van een host name.

fig. 13

Tenslotte moeten in figuur 14 (volgende blz.) de gebruikersnaam en het wachtwoord worden ingevuld. De verbinding is

na klikken van ‘Maken’ voor gebruik gereed. Klik daarna op ‘Nu verbinding maken’.

fig. 14

De eigenschappen van de verbinding nalopen

Windows Vista maakt de client-verbinding meteen zodanig dat deze direct bruikbaar is. Of dat onder Windows XP ook het geval is? Het beste is dat even na te lopen, zodat je weet waar de diverse instellingen ook later terug te vinden zijn.

In Vista is het aangemaakte object te vinden in Configuratiescherm → Netwerkcenrum → Netwerkverbindingen beheren. In Windows XP staat het onder Configuratiescherm → Netwerkverbindingen.

In beide gevallen klik je met de rechter muisknop op het pictogram en kies je voor eigenschappen. Loop deze tabbladen na:

- **Algemeen:** hier staat het adres waarmee verbinding moet worden gemaakt. Host name of IP-adres. Iemand zonder permanente aansluiting kan opgeven dat eerst een verbinding met internet moet worden gemaakt.
- **Opties:** (figuur 15) kies maar wat je wilt. Als je alles uit zet in de bovenste helft, wordt de verbinding met één muisklik automatisch opgebouwd. Zorg wel dat het vinkje bij ‘Inclusief het Windows aanmeldingsdomein’ uit blijft staan. Dat is alleen van belang in een domein dat wordt beheerd door een Windows Server.
- **Beveiliging:** het is van belang dat hier alles staat zoals in figuur 16.

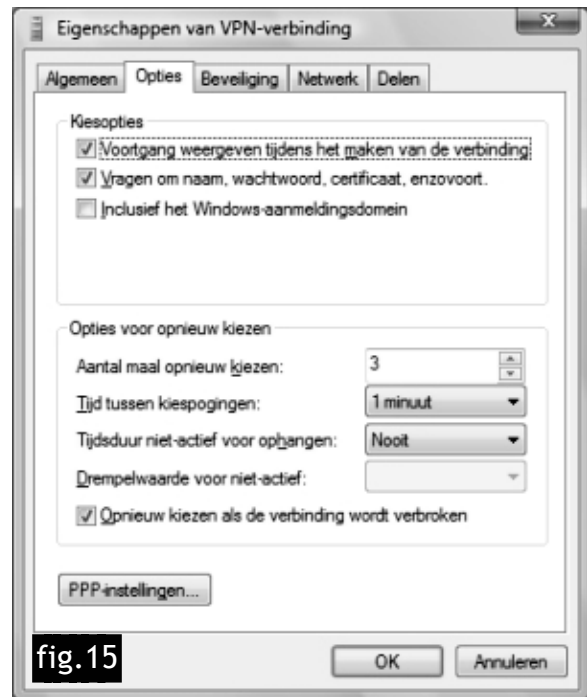

fig. 15

- **Delen:** zet hier alles uit!
- **Netwerk:** De vereiste protocollen staan hier en moeten actief zijn, zo-

fig. 16

als in figuur 6. Bovendien ook het reeds automatisch toegevoegde ‘Client voor Microsoft netwerken’. Selecteer het Internetprotocol en klik op ‘Eigenschappen’. Laat daar alles uit staan, maar klik op de knop ‘Geavanceerd’ om de computer een vast IP-adres te geven als dat is toegestaan. (wordt vervolgd)

Newbie in Ubuntuland ●

Harry Croon

Na een afgedankte Toshiba Satellite 1700-300 met Intel Mobile Celeron 650 MHz, 192 MB RAM, 6GB HDU en WinME te hebben gekregen, keek ik uit naar wat ermee te doen. WinME handhaven leek me geen goed idee. Omdat Linux wordt geadverteerd als bijzonder geschikt voor oudere, kleinere en langzamere systemen, leek het mij een goede gelegenheid die laptop voor een kennismaking met Linux in te zetten. Op de GigaDisk 2007-5 vond ik UbuntuStudio en ging aan het installeren.

De installatie verliep met wat hobbels. Eerst probeerde ik de schijf te partitioneren in twee maal 2,9 GB (waarvan één voor WinME) plus een swap-partitie. De Engelstalige installatie verliep goed. Er bleek nog 33 MB op de Linux-partitie te resteren. Toen aangevuld met Nederlands. Onderweg een korte melding 'disk full', maar in plaats van te stoppen ging de installatie vrolijk door. Toen die klaar was, gaf de filemanager aan dat de harde schijf 4,6 GB zou bevatten. Dat legt toch een gebrek aan robuustheid bloot.

In de korte handleiding op de GigaDisc stond niets over forse systeemeisen. Toen maar eens op internet gezocht. En, ja hoor, *UbuntuStudio* vereist een zeer krachtig systeem. Had dat niet op de GigaDisk vermeld horen te worden? In elk geval ben ik in mijn argeloosheid een leuk avontuur aangegaan.

Verder vond ik op internet dat voor kleinere systemen *Xubuntu* juist geschikt is, omdat de grafische gebruikers-interface daarvan veel minder eisen stelt. Dus een

CD-image van Xubuntu gedownload, gebrand en de installatie gestart. Bij het partitioneren van de harddisk bleek al een manco. De installatie vroeg om tenminste één normale partitie en een swap-partitie te maken. Dat kon zowel automatisch en als met de hand. Maar via de handmethode werd geen gelegenheid geboden die swap-partitie te maken. Automatisch gebeurde dat wel.

Na 15% voltooid te hebben gaf de installatie de pijp aan Maarten. De CD-ROM ratelde af en toe wel, maar het proces kwam niet verder en na lange tijd (ca. 1 uur) de knop maar omgedraaid. Bij een tweede poging het zelfde verhaal. Dus weg met Xubuntu!

Teruggekeerd naar UbuntuStudio. Bij de hernieuwde installatie nu de gehele harddisk beschikbaar gesteld en het installeren van de delen voor geluid en video, die nu juist de crux van UbuntuStudio vormen, weggelaten. Nu bleek de harde schijf voor 1,7 GB gevuld, dus nog ruim 4 GB over voor applicaties. Dat lijkt me goed om mee te werken.

Het gebruik van dit bedrijfssysteem is een genot. Een zeer chique vormgeving. De functies zijn soms op andere plekken te vinden dan onder Windows, maar door de logische vormgeving zijn ze niet moeilijk te achterhalen en het werkt allemaal prima. Zelfs mijn USB-stick werkte meteen, wat onder WinME niet het geval was. De internetverbinding werd automatisch geconfigureerd en liep meteen op volle snelheid.

Achteraf had ik misschien *UbuntuStudio* moeten laten vallen en een gewoon Ubuntu-systeem moeten nemen. Ik weet niet welke GUI daar bij zit. Maar met deze ben ik blij.

Intussen wat geleerd van dit avontuur. Ten eerste dat het een gebruikersvriendelijk systeem is om mee te werken. Verder kreeg ik na de eerste installatie bij het multibooten de mogelijkheid een 'low latency'-kernel te laden. Wat is dat nou weer? Internet maakte me wijzer: een kernel met zeer kleine tijdsvertra-

gingen, die waarschijnlijk ook slechts korte tijd na 'events' dood is voor nieuwe 'events'. Dat maakt het geschikt voor bijv. real-time-werk, waarvan sprake is als de computer een proces dat buiten de computer plaatsvindt, op de voet moet volgen.

Mijn (voorlopige) conclusie: Ubuntu is een bedrijfssysteem waar een computerleek heel goed gebruik van kan maken. Maar voor de installatie is wel wat durf en doorzettingsvermogen nodig.

● Enkele kanttekeningen bij het voorgaande

Hans Lunsing

Tja, zoals altijd geldt ook hier: 'Bezint eer ge begint.' De gangbare Linux-distributies hebben de installatie zo gemakkelijk mogelijk gemaakt, maar dat neemt niet weg dat installatie van een besturingssysteem geen sinecure is. Er moeten wel eens wat hobbels worden genomen, bijvoorbeeld omdat hard- en software niet goed met elkaar overweg kunnen. Dat is niet per se de schuld van Linux. Als je een Windows-versie installeert op een computer waar hij niet specifiek voor geconfigureerd is, kun je op dezelfde problemen stuiten. Ik spreek wat dit betreft uit ervaring. Ook niet in perfecte conditie verkerende hardware kan voor problemen zorgen. Harry eindigt dan ook met de woorden: *Maar voor de installatie is wel wat durf en doorzettingsvermogen nodig.* Inderdaad. Als alles goed gaat, is het simpel, maar zo niet, dan heb je wel wat kennis van zaken nodig om te slagen.

Harry begint met te zeggen: "*Omdat Linux wordt geadverteerd als bijzonder geschikt voor oudere, kleinere en langzamere systemen...*" Dat is ook wel zo, maar dat geldt niet voor elke Linux-distributie. Linux is alleen maar de *kernel* met bijbehorende drivers. Die kernel is enorm flexibel en kan helemaal op de hardware worden geconfigureerd. Linux draait op mainframe-computers, maar ook op mobiele telefoons. Wil je een Linux-distributie voor een wat oudere computer, dan zul je toch een distributie moeten zoeken die daar speciaal voor gemaakt is. En als je niet weet waar je zoeken moet, zijn er nieuwsgroepen en forums, ook bij de DOSgg, waar je dat kunt vragen.

Ubuntu Studio is nu juist absoluut niet geschikt voor oudere computers. De naam *Studio* doet dat al vermoeden, en als je op de website kijkt zie je dat het inderdaad een krachtig systeem vereist.

Harry kwam daar ook wel achter, maar te laat. Bij herinstallatie liet hij alles met betrekking tot geluid en video weg, maar het was dan wel zo gemakkelijk geweest om meteen een lichtere distributie te installeren. Nu ja, hij vindt de vormgeving chique, en het gebruik een genot, dus wat dat betreft is er achteraf gezien niets mis mee.

Xubuntu is inderdaad beter geschikt voor wat oudere computers. Harry meldt dat via de handmethode voor het aanmaken van partities geen gelegenheid geboden wordt om een swap-partitie te maken. Dat verbaast me. Bij *Xubuntu* gaat het net als bij alle andere *Ubuntu*'s, en bij handmatig partitioneren kun je om het even welke partities aanmaken, ook een swap-partitie. Voor alle zekerheid heb ik het even gecheckt bij installatie op een virtuele machine. En inderdaad, het klopt: ik kon net zoveel parti-

ties van elk willekeurig type aanmaken als ik wilde, ook swap-partities dus.

Dat de installatie na 15% afbraak, hoeft niet per se aan *Xubuntu* te liggen. Het kan best zijn dat de CD niet in orde was, of dat de CD-ROM-drive van de laptop moeite had met de CD, ook al was deze wel in orde. Zo had de DVD-drive in mijn oude laptop regelmatig moeite met bepaalde CD's of DVD's, terwijl ze in een gewone desktop-computer geen enkel probleem gaven. 'Weg met *Xubuntu*!' was mijns inziens dan ook een wat te snelle beslissing.

Een andere goede distributie voor licht uitgeruste computers is *VectorLinux Standard Edition*: www.vectorlinux.com. Ik heb hem zelf ook gehad op mijn oude Toshiba, en het was echt een plezier om mee te werken.

En commentaar van Jan Stedehouder

Over TomTom, kaart lezen en Linux

Hoera! We hebben een nieuwe gebruiker van Linux. Van mij zul je niet snel klachten horen. Het verslag van Harry Croon is helaas niet ongebruikelijk, evenals de conclusie: Linux is mooi, maar gewoon (nog) niet gebruikersvriendelijk. Even een zijstapje.

Op de Nederlandse wegen zie je steeds meer mensen rondrijden met zo'n handig kastje op de voorruit geplakt. De TomTom Navigator (of een variant daarvan) geeft talloze bestuurders de juiste aanwijzingen

om op de plaats van bestemming te komen. Bij een navigator hoef je alleen te weten naar welk adres je wil en hoe je dat in moet geven. Daarna is het rijden en luisteren.

Een alternatief is de routeplanner. Je gaat naar een website, tikt het adres en de plaats van vertrek in en de online routeplanner geeft de meest geschikte route weer. Die route is handig opgeknipt in kleine stapjes. Het is nu een kwestie van rijden en lezen. We zien dat er iets meer vaardigheden zijn vereist om van deze methode gebruik te maken.

De traditionalisten onder ons kennen natuurlijk de klassieke methode: kaart lezen. Willen we goed gebruik kunnen maken van een kaart, dan moeten we over een behoorlijke collectie vaardigheden beschikken. Zo moeten we in staat zijn om de plaats van bestemming en plaats van vertrek zelf te vinden op de kaart. De kaart zelf is een abstractie van de werkelijkheid. Daarna moeten we zelf kijken wat de meest geschikte route is. Gedurende de rit moeten we voortdurend in de gaten kunnen houden waar we ons bevinden in relatie tot de plaats van bestemming en beslissingen nemen over het volgende stapje. Een van de cruciale vaardigheden is bijvoorbeeld weten waar het Noorden is, zodat we de kaart op de juiste manier bekijken. We zullen er ook nooit over klagen dat de kaart ons niet heeft verteld dat we linksaf moesten i.p.v. rechtsaf. Toch?

Wat heeft dit nu met het verslag van Harry te maken? De meesten van ons zijn niet begonnen met een navigator, maar met het traditionele kaartlezen. Wij beschikken derhalve over een enorm pakket aan vaardigheden. Wat computergebruik betreft zijn de meesten van ons begonnen met een navigator. Windows gaat er grofweg vanuit dat de gebruiker weinig tot geen vaardigheden heeft en vraagt en controleert voortdurend. Veel gebruikers leren blind varen. “Ja”, zo hoor ik iets te vaak, “maar ik heb al xx jaar ervaring met Windows en heb verstand van ...” Vast. Zo zijn er ook tallozen die heel goed de weg weten met de functies en eigenaardigheden van hun navigator. Maar zegt dat iets over hun vaardigheid om kaart te lezen? Precies.

Ik herhaal het nog maar een keer: Linux is geen Windows! Punt. Uitroepteken. Linux gaat er - opnieuw grofweg - vanuit dat je als gebruiker weet waar je mee bezig bent. Wil je 10 GB proppen op een 8 GB harde schijf? Okay, het is jouw bier. Linux is een heel stuk gebruiksvriendelijker geworden en zit wellicht op het niveau van de online-routeplanner. Dat varieert natuurlijk ook van distributie naar distributie.

Waar ik wel een milde ‘ergernis’ over er-voer was de opmerking: “Dat legt toch een gebrek aan robuustheid bloot.” Pardon? Wat heeft robuustheid hiermee te maken? De kritiek over de handleiding ging mij ook een stap te ver. In de rest van het verslag blijkt dat Harry prima in staat is zijn weg te vinden op internet. Dat mogen wij (schrijvers en DVD-samenstellers) ook verwachten in een computergebruikersgroep als de DOSgg. Volgens mij hoeven wij de leden toch niet te ‘spoon feeden’ (om maar eens een goede Engelse term te gebruiken). Daarbij komt dat in de afgelopen twee jaar Linux en Ubuntu regelmatig de revue zijn gepasseerd in de SoftwareHits en op de gebruikersdagen, en dat er een prima forum beschikbaar is voor het stellen van vragen.

Maar, het is een milde ‘ergernis’. Het is voor mij eerder een aansporing om door te gaan met het schrijven van artikelen, het geven van workshops en presentaties, en het blijven bepleiten van fundamentele veranderingen in de wijze waarop het Nederlandse onderwijs cruciale IT-vaardigheden bijbrengt. Harry, blijf gewoon doorgaan met spelen, met zoeken en met schrijven. Maar vergeet nooit: **Linux is geen Windows!**

GigaHits 2008 - 2

Henk van Andel (Coördinator Disc-Team a.i.)

Bij deze *SoftwareBus* krijg je weer een DVD-ROM. Deze keer weer een dual-layer met een capaciteit van ongeveer 8,5 GigaByte. En natuurlijk weer helemaal vol, alleen het gaatje hebben we leeg moeten laten.

De 'highlights' van *GigaHits* 2008-02 zijn:

- **Ca 500 gevarieerde programma's**

Bij elke uitgave letten we erop dat we een breed spectrum aan software opnemen, zodat er voor iedereen wel wat bij is. Bovendien nemen we altijd het nieuwste van het nieuwste op. Deze keer zijn dat weer rond de 500 programma's. De meeste daarvan zijn free-ware of gratis 'open source'. Maar er zijn ook demo's, trials en shareware bij. Het verschil tussen deze begrippen is vaak minimaal. Als je bij de Previews op 'Type' klikt, krijg je voortaan een korte uitleg daarvan.

- **Thema: Virtualisatie**

Geen 1 april-grap, maar echte 'virtualisatie'. Het is er niet, maar je ziet het toch! Nou ja, voor een goede uitleg verwijzen we graag naar *SoftwareBus* 2007-06.

- **Open Source spellen**

Voor de liefhebbers heeft onze speelkameraad Louis Baejou deze keer de 'markt' voor Open Source-spellen afgegraasd. Hij bracht ca. 100 spellen mee. Sommige daarvan zijn niet open source/gratis.

De volgende programma's op het terrein van 'virtualisatie & co' vind je op deze GigaHits:

- VirtualBox, zie ook het artikel van Hans Lunsing in de *SoftwareBus*
- Virtual PC 2007, zie ook het artikel van Ben Beitler in de *SoftwareBus*

Op de GigaHits staat een gedetailleerd vervolg op dit artikel!!

- VMWare Player
- Moka5
- Sandboxie (niet echt 'virtual', maar wel met soortgelijke eigenschappen)
- BufferZone
- Xen
- OpenVZ
- QEMU
- Bochs
- Parallels Workstation
- DOSBox
- Virtuallron

En dat vaak zowel voor Windows als Linux en in desktop- en server-smaken.

Het begint steeds 'lekkerder' te lopen bij de makers van de *GigaHits*. De tools om te 'pre-viewen' zijn weer verbeterd en er zijn wat handige hulpmiddelen bij gekomen. Hoewel we van korte productietijden houden om de software zo vers mogelijk bij de gebruikers te brengen, is er nu ook wat meer tijd ingeruimd. De redactie en previewers hoeven dus niet altijd op de tenen te lopen.

Veel plezier met de *GigaHits* 2008-02!

Om de productie van de *GigaHits* (en de 'special projects') te bestendigen en te verbeteren, zoeken we nog wat extra **medewerkers m/v:**

Stuur voor info een mailtje aan DiscTeam@DOSgg.nl. Belen (0317-620085) of 'Skypen' (henkvanandel) mag ook.

En je mag ook vragen op 19 april in De Bilt.

Henk van Andel, coördinator DiscTeam a.i.

(a.i. = ad interim; help me van deze kwaal af!)

Gezocht

- **Coördinator;** de 'manager' van het geheel
- **HTML, CSS 'programmeurs';** de verbeteraars en ontwikkelaars
- **Programmeur** voor handige tooltjes, taal niet zo belangrijk
- **'Software scouts';** de mensen die voor leuke en nieuwe 'content' zorgen
- **Previewers;** de handleiding en training zijn in voorbereiding (maar velen hebben dat niet nodig; zo moeilijk is het echt niet!)

Vraagbaken DOSgg

Onderwerp:	Medewerker:	Specialisatie:	E-mailadres:
Windows Vista	Bas van den Dikkenberg		bd@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cees Jacobs		cj@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ruud Uphoff		ru@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Schuts		hs@vraagbaak.DOSgg.nl
Windows XP	Antoon van Rijn	Home & Pro	ar@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cees Jacobs	Home & Pro	cj@vraagbaak.DOSgg.nl
	Joep Bär	w.o.Habo	joepb@vraagbaak.DOSgg.nl
	Piet Molema	Genealogie	pm@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ruud Uphoff	Pro	ru@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ed Smits	Home	es@vraagbaak.DOSgg.nl
	Sander Wendling	Home & Pro	sw@vraagbaak.DOSgg.nl
Overige Windows	Arnold Spijker	3.x/95/98	as@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cees Jacobs	Alle	cj@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cees Vader	95/98	cv@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ed Smits	95/98	es@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Geldermans	95/98	hg@vraagbaak.DOSgg.nl
Linux	Ger Wesselink		gw@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cees Jacobs		cj@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Lunsing	w.o. Habo	hl@vraagbaak.DOSgg.nl
	Johan Holstein		jh@vraagbaak.DOSgg.nl
	Willem van der Poel		wp@vraagbaak.DOSgg.nl
Netwerken	Antoon van Rijn		ar@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Geldermans		hg@vraagbaak.DOSgg.nl
	Rein de Jong		rj@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Schuts	Internet	hs@vraagbaak.DOSgg.nl
	Sander Wendling	ADSL	sw@vraagbaak.DOSgg.nl
Office-pakket	Aard Sauer	Corel	aard@vraagbaak.DOSgg.nl
	Arnold Spijker	Spreadsheets	as@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cees Jacobs	XP PowerPoint	cj@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cor Nouws	OpenOffice	cn@vraagbaak.DOSgg.nl
	Evert van der Bos	Access	eb@vraagbaak.DOSgg.nl
	Fedde Kortstra	Access	fk@vraagbaak.DOSgg.nl
	Jacobus van Laatum	XP	jl@vraagbaak.DOSgg.nl
	Jan Biemans	Word /VBA	jb@vraagbaak.DOSgg.nl
	Jan van Doorn	Database	jd@vraagbaak.DOSgg.nl
Kees van Gorp	Spreadsheets	kg@vraagbaak.DOSgg.nl	
Beeldbewerken	Rinus Alberti	Photoshop	ra@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ton van Doorn	Video	td@vraagbaak.DOSgg.nl
	Isja Nederbragt	The GIMP	in@vraagbaak.DOSgg.nl
Webontwerp	Bas van den Dikkenberg		bd@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Vosman		hv@vraagbaak.DOSgg.nl
Hardware	Fred Soer		fs@vraagbaak.DOSgg.nl
	Louis Baesjou		lb@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ton van Doorn		td@vraagbaak.DOSgg.nl
Virus/veiligheid	Antoon van Rijn		ar@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ron de Wit		rw@vraagbaak.DOSgg.nl
Internet telefonie	Florus Vogelaar		fv@vraagbaak.DOSgg.nl
	John van der Laak		jvdl@vraagbaak.DOSgg.nl
	Bas van den Dikkenberg		bd@vraagbaak.DOSgg.nl
	Kees van Eeten		ke@vraagbaak.DOSgg.nl

telefonisch via: **0317 – 707425 / 707426**